

## **Elmélkedések Varga Csaba „MAGYAR IS, ANGOL IS“ címen megjelent tanulmánya kapcsán.**

Amikor elolvastam Varga Csaba tanulmányát mindjárt megszületett bennem az elhatározás, hogy lefordítom szlovák nyelvre, ebből egyenesen következett, hogy meg kellett adni a megfelelő szlovák kifejezéseket is, ami ezután lehetővé tesz egy magyar - angol - szlovák összehasonlítást. Szerintem nagy kár lenne nem kihasználni az ilyen tanulmányt, hiszen rengeteg munka van benne és ezért köszönettel tartozunk Varga Csabának. A továbbiakban megpróbálom tovább bővíteni a tanulmányt saját meglátásaim és módszerem szerint. Szokásom szerint meghagyom az egész írást és beleszerkesztem a saját véleményem.

### **Varga Csaba: Szavaink a múltból**

(Fríg Kiadó, 2010. [www.varga.hu](http://www.varga.hu))

A könyv 13 nyelv szókincsét (angol, német, ógörög, orosz stb.) veti össze a magyarral. Alább az angollal való összevetés eredményét látjuk kibővítve.

© Varga Csaba

\*\*\*

Mottó: „Minden fogas kérdés az elfogadásig három lépcsőt tesz meg: az elsón nevetségesnek tartják, a másodikon küzdenek ellene, végül a harmadikon magától értetődőnek tartják.” (Arthur Schopenhauer)

### **MAGYAR IS, ANGOL IS**

Nyelvészek figyelmébe különösen ajánlom ezt a tanulmányomat, mert bizonyossága annak, hogy a 19. század eleje óta kialakított tudományos nyelvi világgép nem veszi figyelembe a teljes valóságot.

Magyar nyelvészeknek különösen ajánlott lenne Varga Csaba nemcsak ezen tanulmányát, de a többi magyar nyelvvel foglalkozót is figyelemmel kíséni. Természetesen ez csak egy vágyálom, mert hivatalos részről ezt a tanulmányt is ugyanolyan hallgatás fogja övezni, mint az eddigieket. A 19. század eleje óta kialakult tudományos nyelvi világgép nem vesz figyelembe semmit a valóságból. A tudományos nyelvi világgép egy dogma, egy mára már megdöglött szent tehén, amelyet bebalzsamoztak és addig fogják imádani, amíg a mai világ uralkodó elitje el nem veszíti a hatalmát, mert ez a tudományos nyelvi világgépp ennek az uralkodó elitnek a felsőbbrendűségét volt hivatva bizonyítani. Sajnálatos, hogy a 19. századi „magyarnak“ mondott nyelvészek belementek az „indoeurópaiak“ kitalációiba és elfogadták a „finnugor nyelvelméletet“. A mai hivatalos „kiszolgálókról“ meg inkább ne is szóljunk, ezek a másik leszólásán kívül másra nem nagyon képesek, egy épkezláb kritikát nem láttam tőlük, persze azért, mert ők is tudják, hogy ezzel is a hivatalos nyelvelmélet helytelenségére irányítanak a figyelmet.

#### **1.) ELŐSZÓ**

A 19. század közepe táján megjelent, úgynevezett Czuczor-Fogarasi szótárban a szerzők, szinte mellékesen, számos angol szót is megmagyaráztak a magyar nyelvből. Simon Zoltán

a „*Dicsőség a sasnak és az égne*” (szerzői kiadás, Vancouver, 1978) című könyvének 167-168. oldalain több meggyőző magyar-angol szóegyeztést mutat be. Továbbá tudomásom van egy magyar kőművesről, aki Londonban dolgozván sok angol szóról felismerte, hogy azok megvannak a magyarban is, s e felismeréseit egy spirál-füzetben gyűjtötte. Összességében tehát itt arról az egymástól függetlenül többször is előbukkant sejtésről van szó, hogy esetleg mélyebb kapcsolat állhat fenn a magyar és az angol szókincs között.

Van-e alapjuk ezeknek a sejtéseknek, avagy nincs?

Fél évtizedes kutatásom alapján adok igenlő választ e kérdésre ebben a lehető legtömörebbre összefogott tanulmányomban. Részletes elemzés az „*Az angol szókincs magyar szemmel*” (Fríg Kiadó, 2007) című könyvemben olvasható. E könyv angol változatának címe „*The English language from the Hungarian view*” (Fríg Kiadó, 2010.)

Lássuk tehát annak bizonyítását, hogy a többször is felbukkant észrevételnek valóban van valóságos alapja. Itt azonban meg kell jegyezni a félreértések elkerülése végett: nem arról van szó, hogy a magyarok tanítottak volna bárkit is beszélni. Hanem csupán arról, hogy az általunk jobban megismert nyelvek egyaránt az ősnyelv gyermekei, s ezt az *egykor még közös* ősnyelvet valami miatt a magyar őrizte meg a legrégebbi, legtisztább állapotában. Mintegy az ősnyelv kövülete maradt, tehát nem csodálható, hogy kisebb-nagyobb részletei véletlenszerű elrendezésben máig is felismerhetők számos nyelvben. Erre kell gondolnunk az alábbiak olvasása közben, s nem többre.

Az angol és magyar nyelvnek tényleg vannak mélyebb kapcsolatai, de ugyanilyen 500-600 szóra kiterjedő egyezést ki lehetne mutatni bármelyik nyelv összehasonlítása kapcsán. Varga Csaba maga bizonyította ezt a „Szlovák a kismagyar nyelv” c. írásában, ahol minden nehézség nélkül összegyűjtött úgy 660 közös szlovák - magyar szót. A szavak számának a bővítését megmutattam a szlovák fordítás kapcsán, ahol kiegészítettem egy kisszótár „a” betűs szavaiból a 8 szóból álló jegyzéket 54-re. Ha ugyanilyen arányban tudnánk bővíteni a további betűk szavait, akkor a 660 szó 4450 - re nőhetne. Ez bizony nagy szám, viszont ha a beszélt ősnyelvi tulajdonságot a kiejtési, szóképzési, szóváltoztatási lehetőségeket vesszük figyelembe, amit „*A magyar nyelvről nem hagyományos felfogásban.*” c. írásomban bemutattam, ahol egy három mássalhangzóból álló szó magánhangzókkal és azoknak egyszerű diftongus (kettőzött) formájú betöltése után a kiejtési lehetőségek száma 35 000 fölé emelkedett, ha pedig a különböző magánhangzókat variálnánk, a lehetőségek egy szónál többszázazerre nőnének, akkor ez a szám már nem is olyan nagy. A szavak különböző kiejtésének lehetőséget a nép alkalmazta is a beszélt nyelvben. A magyar nyelv eme tulajdonsága a szóösszehasonlításoknál tudatosan elhanyagolódik, csak akkor kerül elő, ha már nem lehet megkerülni (a szó „régi formája” megjegyzések, nemcsak Varga Csabánál, úgy nagy általánosságban másoknál is). Ezt azért fontos tudatosítani, mert ezek a különböző „magyar” kiejtési formák őrizhették volna meg az „ősnyelv” legrégebbi és legtisztább formáit. Ez a lehetőség lassan elveszik, mivel a beszédben is előtérbe került az „írott, vagy irodalmi nyelv” használata. A hozzáférhető emlékek szerint ez az irodalmi nyelv látszólag kevesebbet változott, de azt is tudatosítani kell, hogy az eredeti latin betűkkel nehezen lehetett magyar tájszavakat visszaadni. A szövegeket általában a „Pannóniába (Hungáriába) beköltözött idegen nyelvűek, jegyezték fel, az egyház behozott idegen, később „hungarusszá” váló papjai, akik nagyon gyakran idegen anyanyelvüként születtek. A világi hatalom mindig is át volt itatva az egyházi hatalommal, csak utána kell nézni. Az első nyelvemlékek is, vagy adományozási iratok, vagy pedig egyházi jellegű feljegyzések, imádságok. A papság, az úri nép, a tanultak, az írók mindig másképp beszéltek, mint a nép,

mindig az idegeneket a „nyugat-európaikat“ majmolták. Ma ezeket kell tisztelnünk, ezek szerint kell beszélnünk, Kazinczy Ferenc a magyar nyelv megreformálója (újítója) a modern magyar nyelv alapjainak lerakója egy „szabadkőműves“. Ezt már annyira nem hangoztatják, mert a „szabadkőművesek” célja az emberiség számára nem sok jóval kecsegtet. Amit itt leírtam, azon fel lehet háborodni, el lehet itélni, de van egy nagyon idevágó mondás, hogy „az igazság szabaddá tesz”. Milyen módon beszéltek az egyszerű emberek még az 1900-as évek elején, azt megtudhatjuk mondjuk Gárdonyi Gézától (született Ziegler Géza - Gárdonyi - Agárdpuszta, -nem érdekes?- a Márai Sándor is eredetiben született Grosschmid Sándor volt, Petőfi Sándor meg született Petrovics Sándor, vagy netán Petrovič Alexander? - lassan a nevek is kezdenek bekéredzkedni a „sokkolda” témái közé, de ezt most még egyelőre hagyjuk) aki a „Göre Gábor bíró úr könyve” című írásában parodizálja a parasztságot. (van belőle vagy tíz nekifutás) Részlet:

Szöbbsz gyermeköt pedig mint én vótam nem pingált a kőrösi főstő se, tsak az felyem vót nagy, szinte ódalt húzott, de asse baly, mer sok pénznek nagy erszény való.

Mán akkor kitetszött, hogy én bíró löszök, mer akkora karaj kinyeret nem övött mög egy gyermek se mint én. A hasam mán akkor is dombos vót és ritkán szólottam, de okosan. Még a születésöm után való napokban mögkérdozték a zöreg Szüts Borbálát, a ki efféle javós asszony, hogy mit mond rúlam az tsizijó? hát aszondi, hogy az okos tsellagzatba születtem, a mi nagy méltóságot lyelönt és kemény fejü embör lösz belölem. Igy eltanálta a vén boszorkány.

No aztán, hogy akkor mán mög vót a ziskola a faluba hát éngöm is befogtak, álgya mög a zisten a Zignátsz mestör urat az haló porába is, noha nem tsak felülrül verte az felyembe az bötüket, hanem alulrül is, ami bizony akkor nem tetzött neköm, de lám ha írni olvasni nem tudnék, soha bíró nem löhetött vóna belülem és a számvetésbe is lyöl mögoktatott, ugy hogy 20-szig köréta nélkül is számolok, azon fölül mög körétával palajbászszal tsakugy kiszámolok én mindönt akár a jedző úr, ritkán ha babbal kukoritzával.

Nos, ha így senki sem beszélt volna, akkor nem lett volna kit parodizálni! Gondolom az nem lehet kérdéses, hogy kik voltak többen – „a zurak”, vagy akik étartotuák őket?

## 2.) A RENDSZERES HANGMEGFELELÉSEK

A szóegyezések valódiságának egyik bizonyítási módja a rendszeres hangmegfelelések kimutatása. Ezt a módszert a nálunk legbővebben oktatott finnugorista nyelvészetben kevésbé elmélyedt olvasó is biztosan eléggé jól ismeri. Két idézettel hadd segítsen ezen ismeretek felelevenítését.

1.) „A finnugor nyelvrokonság érzékeltetésére használt szóhasonlóságok, hangmegfelelések a nyelvek közös származásának legnyilvánvalóbb megjelenési formái.”

2.) „A nyelvészet a rendszeres hangmegfeleléseket fogadja el döntő érvként, amit az uráli nyelvcsalád tagjai közt is meg lehet figyelni. (Az én kiemelésem – V. Cs.) A hasonlóság véletlen és rendszertelen is lehet, de az azonos típusú hangmegfelelések „rendszeres” előfordulása minimálisra csökkenti a véletlen esélyét. Ilyenek például a  $p \sim f$  (például: pegte  $\sim$  fekete = čierný, pugi  $\sim$  fog = chytá, drží(drzsi)),  $k \sim h$  (kala  $\sim$  hal = ryba),  $t \sim z$  (viten  $\sim$  vizen = na vode(na vogye)),  $mp \sim b$  (empem  $\sim$  ebem = pes mój(pesz muoj)),  $nt \sim d$  (antaa  $\sim$  ad = dá).”

Ez annyit jelent, hogy ha bármely két nyelvből kiválasztunk *azonos jelentésű* szópárokat és e megfeleltetett szópárok egyöntetűen ugyanabban a hangban különböznek, akkor bizonyosnak tekinthetjük, hogy e szavak megfelelnek egymásnak.

Ez a finnugor, vagy összehasonlító nyelvészeti módszer jó az egyszerű szavak példakénti felhozására, bemutatni azt, hogy milyen hangzó melyik szóban mire változik, de a mélyebb összefüggések megoldására kevés.

### 3.) PÁR BIZONYÍTÓ PÉLDA A FINNUGOR NYELVI KAPCSOLATRA

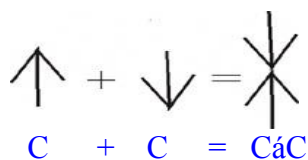
Néhány finnségi-magyar közös szó egyeztetése a z-t hangmódosulás rendszerességének kimutatásával a szakkönyvekből:

		z-t	
száz	ház(= dom)	víz	méz
sata	kota	vete	mete
sto(szto)	chata	voda(votha)	med(meth)

Mivel egyöntetű, rendszeres a z-t hangváltozás az egymás alá tett szópárookban, továbbá a jelentés is egyezik, ezért e szóegyezések valóságosak. Pontosabban mondván: e szópárok nem különböző szavak, hanem csupán *kiejtési változatai* egymásnak.

Amíg az eredetileg megadott szavakat nézzük és a „z-t” változásra figyelünk, addig minden tökéletes a magyar „z” ezekben a finn szavakban „t”-re változik, bizonyított a nyelvrokonság. Ha megnézzük a szlovák kifejezéseket, akkor látjuk, hogy a megfelelő szlovák kifejezések finnugorabbak, mint a magyarok, pedig a szlovák nyelv az „indoeurópai” nyelvcsaládba van besorolva. Nem olyan egyértelmű ez, mint ahogy ezt nekünk tanítják. Csatoljuk hozzájuk az angol kifejezéseket, amelyeket a százra használnak *fivescore, hundred, hecto, cent*. Most attól függően, hogy melyik hangok hová változhatnak a száz lehetne *sáz, szác, szász, szác, céc, tász, szát, cá, tá, táth*(mint amikor a kisgyerek mondja) stb.. Természetesen, így nem szabad változtatgatnunk, mert akkor észrevesszük, hogy *szát*-nak megfelel a *sto(szto)*, meg a *sata(szata)*, aztán az orosz *cto(szto)*, de latinosan olvasva *cto*). Ez a *cto*, pedig ott van a *hecto*, vagy másképpen *hekto* - ban, ami pedig megfelel a görög *εκατό(ekató)* hehezetes formájának. Nem szabadna elfeledkeznünk ezzel kapcsolatban a régi magyar űrmértékről az „akó” - ról sem. Az oroszok használják még a *сотня(szótnya)* kifejezést, ha *sz = c*, akkor *cotnya*, keményen *cotna*, magasan *cetne*, hangugratva *cente*, röviden *cent*, vagy ejtve *szent*, ahogyan az angol ejti. Ezen felül a *сотня(szōtnya)* egyáltalán nem zárja ki a magyar kapcsolatot, mert képezünk szavakat, mint *burgonya, tivornya*, vagyis lehetett *száznya*. Ha a százból lehet *szata, szto*, akkor a *száznya*-ból lehet *szotonya, szōtnya*. A *hundred* egyenlőre megtartja titkát. Megmaradt még a *fivescore*, „régien nyelven” lehetne *főiveszöcore - főiveszöcöre*(ahol a *szöc* a *szác = száz* kiejtési változata), vagy egy másik változat „főjüvecőacöre”, hogy a nem „paraszt nyelven” beszélő urak is értsék „felül van egy *cé(betű)* a *cé(betű)re*”, de lehetne még másképpen is olvasni. Mi is akarna ez lenni?

Hát ez **X!** Rovás 100-as, (száz).



Az összerovott jel olvasata „fejve cö á cöre” = ma fejvel áll c(betű) a c(betű)-re. Na ez lett angolba fivescore - ra deformálva.(Bizony jó lenne utána nézni az angol runáknak, a futharknak, de nem azokkal a „magyarokkal”, akik a rovás „abc“-t szabványosították, sőt már ott tartanak, hogy „rováshelyesírást” szerkesztenek, no ezt nevezem én kész elmebajnak.)

A házhoz az angol house, vagy home kapcsolható. A finn kota már nem hasonlít annyira, de azért mert a „h” is átváltozott „k“-ra.(Képzeld el, ha egy négymássalhangzós szóban mindegyik mássalhangzó változik, mert bizony ez is megtörténhet. Milyen szavak keletkezhetnek, milyen számban és ki ismeri fel az összefüggéseket?) A szlovák chata teljesen egyezik a finn kotával, csak a „k” változott „ch“-ra, de akkor ez is rokon a magyar házzal. Ezt ugye nem fogják nagyon mutogatni, mert mindig csak azt alkalmazzák, ami megfelel a kitűzött agymosási célnak. A házat szlovákra domnak fordítjuk, ezzel kapcsolható az angol home(dom-thom-home változás), meg a magyar otthon(de az angolnál is at home) és a latin domum. A kínaiában is van : 住宅 - Zhùzhái, 房子 - Fángzi, a japánban: ハウス - Hausu, 社内 - Shanai. Tegyük még ide a görög κατοικία - katoikia(az összehasonlítóknak is látni kell a kato - kota - chata egyezést), σπίτι - szpíti kifejezéseket. Ha látjuk a rokonságot, akkor meg kellene próbálni értelmezni „régien nyelven” a kifejezéseket. Az embernek, amikor még csak gyűjtögetett már szüksége volt helyre, ahol „meghāhatott, meghálhatott, esetleg meghájhatott a hájlékában(hajlékában)”, vagy alud-hatott(aluthatott, fordítva hátalhatott, hanyattvetve magát), de alusz-ni, āsza-ni, hehezetesen hāsza-ni, alut-ni, ōut-ni is szabad volt. Ezekután teljesen mindegy, hogy hász(ház), aszúhē(alvóhely), ot háme(ott hál meg), atahác(ottan halsz), az-hāúzuháj(az háló hely), vagy esetleg a görög fordítva ajíki-otōka(hajlék, hejecske alvóka, alvóhely) a „régien”-ősnyelv érthető. A görög σπίτι - szpíti elsőlátásra asz ōpiōti - asz épōjiōti - az épület megoldásra mutat. Mi van azonban abban az esetben, ha máshonnan közelítjük meg a dolgot? A görögben aludnira mondhatják ezt: στον ύπνο - szton úpno, „régiesen” ausztonō úpanō – aluszni éppen. A görögöt meg a szlávot nyelvileg rokonítják és aludni az oroszoknál спать(szpaty), szlovákoknál spať(szpaty), de alszom = spím(szpím), aludsz = spíš(szpis), stb., vagyis az „a” változhat „í”-re is. A görög ház - σπίτι - szpíti fordítva itípōoszō - it ípē ōszō - it ípē āszō - itt éppen alszol. Így a görög ház kifejezés is kapcsolható az „āszás-alszás-alvás”-hoz. A görög az aludnit kifejezheti még ezzel is: να κοιμηθούν - na koimithoún - anā kōjmōhéthoún, hangátvetve anā kōmjōhéthoún, érhetőbben amā kémjōhét hounō(a „régien nyelv” mesteri kifejezés módja, kémlelni lehet a szláv oko-val, vagy pedig a kuk-val kuk-kolni) - kazinczyféle szabadkőműves formában „az már kémlelőjét húnnya”. Csodálkozunk, hogy át kellett alakítani a parasztok nyelvét? Jó szkíta szokás szerint a ház - ot(t)hon - dom - domum más kifejezés felé is kapcsolódik, mégpedig az adom-adomom-adomoun-adomány-hoz. A ház és az adomány összefüggött. Ezt már az ősidőkben is tudták, meg tudják ma is a természetel összhangban élő népek. Nyelvünk is őrzi az újházások, vagy házások kifejezésben, még pap sem kellett a házassághoz, mert a házat adományként biztosította a család, vagy a közösség és akik házat kaptak, azokról mindenki tudta házások.(A házásokra a szlovák megfelelő a „manželia(manzselia)” a „régien nyelven” olvasva „emān eže elie(emān ezse elie) - kazinczy nyelven ez már ezzel élő. Ez egy újabb bizonyíték azoknak, akik kétkednek abban, hogy milyen nyelven beszéltek a szlovákok a modern szláv nyelvek kialakítása előtt!) A bejegyzésekre a későbbi időkben a papoknak volt szükségük, hogy számontartsák az újabb tizedfizető családot, majd mégkésőbb ezt megkettőzte a papokból és urakból kialakult politikai réteg, akik fokozatosan gyengítették az egyházak hatalmát. Azt, hogy az újházásoknak házat is kell biztosítani a mi régióinkban még az úgn. „átkos szocializmus” vezetői is tudták. Ezt csak az utolsó húsz évben a hagyományokat elfelejtő a természettől teljesen elszakadó globalizátor vezetők (a földön mára kialakult legbecstelenebb politikai és bankár réteg) akarják elfeledni. Ezek már a kilencvenes évektől a házak építetőit fokozatosan eladósítják, egyre több a hajléktalan.

A fiatalokat már az iskola alatt kölcsönökkel adósítják el. Házat örökölni lassan nem lehet, inkább csak a szülők jelzálogkölcsönét. A fiataloknak már jelzálogkölcsön sem jut házakra, mert ezek az elvetemült gazemberek még a munkát is elvették tőlük, hiszen a fiatalok többmint 30% -a munkanélküli. Nyelvünk tanulmányozása erre is rámutat, lassan kiveszik belőle a „házas, házasság, házastárs” kifejezés, lesz helyette „barát, partner, együttélés” és egyre gyakoribb a „bérló”, meg a „hajléktalan” és a „fizetéképtelen” család, ember. Nyelvünk és történelmünk tanulmányozásából fel kellene ismerni a valóságot, majd levonni a tanulságot. Mit kellene tenni?- arra is van példa, csak a lefizetett médiák elhallgatják, de erre majd máshol térek ki.

Víz szavunkkal már foglalkoztam Varga Csaba „Szlovák a kismagyar nyelv” című írás kapcsán, ahol a tó - jzero kifejezések értelmezése során került szóba. Így itt már csak idézem onnan:

„ A példa jó, de ilyeneket mindig találunk, ha akarunk, mondjuk az Ilona - Elena, Helena, Jelena alakban is elhangzik, de az alak mellett fontos lenne a jelentés. Az a kérdés, hogy ki tud a jelentésekhez közelebb férkőzni. A „tó = elzárt, álló víz”, volt régen „u”-zós nyelvjárás a magyarban is, vagyis tó-tuō-tōu-tōv-tav. A víz „a”-zósan vaz, vasz, német wasser, víz-szer, ivőszer, hamar előjött az „ivōiz”, ezenkívül lehet „ivod” is és ebből megint „a”- zósan „avada” a szláv „voda”, ha „th =d”, akkor meg az angol „wat(h)er”. Most még térjünk vissza az „áll-ni”-ra, amit az „l” nélküli nyelvjárásban „á-ni”, múltidőben „át”, vagyis az álló, állott víz az „át víz” lenne. Ezzel eljutottunk a „tav” kifejezés mind a két mássalhangzójához, ezekből „a”-zósan képződik az „āt ava” keverten „āt ivō”. Ez előző megoldás nem könnyen kezelhető az irodalmi nyelvhez szokottaknak, de szükséges a nyelv szerkezetének kibontásához a víz = lé, lágyan jē és így keletkezik a JEZERO, szlovák JAZERO, ami jēēzeruo, jē-ēzāruo, ma „lé elzárva”. A lerövidítet OZERO – ban is ott rejlik a víz, mert úgy ejtik „ōzero”, ami „u”- zósan „uō-zero - vō-zero(de „o”-zósan „vōz ezōro”) - ivō-zeruo”, mai jelentése „ivó(mint víz) zárva”. A latinból kiindulók a „lacus(lakusz)”-ból alakultak, vagyis a „laka-āusz – léke-ász, léke-ásus = léke-állós”, angol „lake”-még úgyis ejti „léjko”, de használja „loch, lough”-nak is, a spanyol, olasz is az csak „g”-vel „lago”. A kínai használja a jelet 湖 -, „hú”, rokona az „u”-zós „thou = tú = tó”, másik jel a 萊克 = láikè = ālájiké = álló-léke. A japánoknak a víz - 水 - mizu (víz-bíz-míz-píz-pis), fordítva „uzim – izum – iszom(mint halom, barom), ha kínai a jel „shuǐ” - fordítva „iush - iuzs - ivzs - vīzs – ivos” teljesen mindegy érthető. Maradt még a japán tó 湖 – mizuumi - víz ā mi - víz áll meg , visszafelé ā mē izum = áll meg iszom. Szabad forgatni, a tartalom nem változik. (Egy formailag „J” betűs változat nem biztos, hogy az , aminek látszik.)“

A „vete” ott nem volt megemlítve, de teljesen természetes a rokonság „víz - víd - voda - wather - vete”.

Méz szavunkkal szintén Varga Csaba „Szlovák a kismagyar nyelv” című írása kapcsán, foglalkoztam. Idézet onnan:

„med = méz (a magyar „mál”-ból, mely szó mel,(a szlávoknál a „mele, mliet’ = öröl, örölni” értelemben, ott van a magyar molnár-melenár-mlynár-ban is) l>z váltással mez, ebből med, a lényeg ugyanis az, hogy a méz: málós) (Nem hiszem, hogy az emberek nagyrészenek a „méz” említésekor a „málás” jut eszébe, hanem az, hogy „édes”. Ennek tudatában az előbbi levezetés erőltetett. Továbbá a magyar anyanyelvű kisgyerek is először „méd”-et kér és csak

később keményedik ez „méz”- zé. A „medö” szláv kifejezést, ha fordítva olvassuk, akkor ez „ödemö”, tájszólásban „öde mö- egye meg (szlov. felírva „eđe meg”), a másik lehetőség „ēdem – ēden – ēdeny. Biztosan teljesen véletlen az összefüggés, hogy azt a helyet is „Eden-Éden”-nek nevezik ahol az emberek éltek, amikor az Isten megteremtette őket és azt állítja, hogy ott „tej és méz” folyik. A „méz” kifejezésünket magyarázhatjuk a „gyümölcs íz” szerint, „méz”, mint „mē íz, vagy parasztosan „mē ízē), irodalmi nyelven „méh =(szlovákul) včela”, tájszólásban „mé, méhe”. Ezek szerint nagyon találóan a „méz” „lekvár a méhektől, vagy „izé, vagy valami a méhektől”. A „méh = včela(vcsela)” pedig utal a készítőre „me ehö” ma „meg ehet, meg evő”. Ugyanezt jelenti a „včela – evecselő(evečelő), vagy visszafelé „elő ecsvö(elő ečvö)/ecövö-eszevő = előevő. Kell-e ehhez magyarázat?!”

Ott nem volt szükséges mélyebben megnézni az összefüggéseket, itt viszont az angol kifejezések végett érdemes bővíteni. Az írás és olvasás változása miatt nagyon nagy a deformálás lehetősége. A „honey(hani)” lehet éthonei-édenej-édeny deformációja is. A továbbiakhoz nézzük meg a görög kifejezést μέλι(méli), „rég” nyelven értelmezve „méli - méhlé - méh léie - méhek léje”, de lehetne „mé(h)lé(p)” is, „méhek lépe, lépes méz, lépes méhíz”. Nézzük, hol van ez az angolban: méz(éd)es = mellifluous, „rég” nyelven értelmezve mēlifōölūōūs, értelmesebben méh-lé-félés, ma méhléféle, de lehetne méhlépféle, is. Benne van a mézevő mindkét formájában meliphagous, mellivorous, de csak a parasztnak érthetően, mert mé-li-fā-gous, ahol a fā a mai fal-ni alakja, ebből lenne a falogós, mára falogató kifejezés, ugyan ez a mé-li-övő-rös, vagyis az értelme méh-lé-evő-rös, ami mai „egyenmagyar nyelvben” mézevő-re rövidült, s csak ezt szabad megérteni, komolyabb tudományos munkákban a mellifluous jelentése lehetne „a sárgásbarna repülő rovarok által összegyűjtött virágpór oldatához hasonlító”, vagy mindegy, hogy mi, csak magyarul meg ne próbálj értelmezni az „idegen” szavakat. Megtalálható az angolban a „méz” kifejezés - „med” formája is a mézbor = metheglin, ami persze lehet medeglin - medegléini - mézezlé inni - mézezlöny, de lehetnek más jó megoldások is. A „rég” nyelvben nem voltak korlátok, ezért lehet a méz a kínaiaknál 蜜 - Mí, a japánoknál 蜂蜜 - Hachimitsu, ahol mitsu - micsu - misu - mizu - méz változatok, elég érthetőek, de ha a včela(vcsela) - evecselő, akkor a hachi, hacsu lehet ahacsi, vagy ehēcöhö, vagyis egészben ehēcöke méze. A „rég” nyelv a találékonyságra épült, nem a kitalált nyelvtanok korlátaira.

(a víz és a méz kifejezések betoldása 2012 augusztus 27.)

Ugyancsak csupán kiejtési változatok az alábbi, egymás alatt lévő szavak is, melyekben f-p módosulás figyelhető meg:

f-p			
pegte	pugi	puu	pääsky
fekete	fog	fa	fecske
čierny(csierni)	chytá	drevo	lastovička(lasztovicska)

Ezeket az egyezéseket nem vitathatók, a bizonyítás kifogástalan. E szavak is kiejtési változatai egymásnak.

A magyar finn egyezések ebben az esetben sem vitathatók, de csak a nyelvek közti kapcsolatok felületes, betűket összehasonlító nyelvészségeinek elégségesek, meg az őket elismerő félrevezetetteknek. Tegyük így egymás mellé: pegte - phegete - fegete - fēgete - fekete - bekete - becete - belecete (belekēte) - balacata - balaca - balacak - black - balatszok -

balataszak - (átfordítva) kaszatalaba - koszotalaba - **koszolta-be**. Egy a maihoz nem hasonlító logika meglátja az összefüggést a fekete, a felégetett, bekent, vagy bekoszolt valamiben. De mondd az angol mást is a feketére: darkie-egy parasztnak nem okozott volna gondot, ha azt mondom neki „eikörüdi – éjkörüdi - ma éjkörüli“. Az angolnál a fekete = sooty(szuti) is, de a magyar parasztnak is – süti(sütj) - sötét, setét van este, amikor a Nap leeste magát az égről. Az angolnak továbbá fekete = inky(ink), érthetőbben iönki - éjenki, hogy a kazinczyul beszélők is értsék éjjeli. Maradt még a sable(seibəl), ami szintén régiesen „aseibölö = az éjbölő, sötételő(sötétlő), feketelő (feketelő) “. Ezzel a logikával gondolkodtak a kínaiak is, akiknél a fekete lehet 黑 - hēi, ami az ē(j)(éccaka, északa, éjszaka) hehezetes formája, vagyis éji feketeség, vagy használják a 的黑色 - de hēisè kifejezést, amit régiesen „ed ējisé - ez ējisé“-nek értelmezhetünk, mai értelme „ez éjesé = ez az éjé, ez az éjjelé“. A japánok más anyaghoz hasonlítják, náluk 黒 – kuro, vagy 黒の - kuro no is lehet a fekete. A másodikban már felismerhető a koron-korom kifejezés, az meg bizony fekete. Ehhez kapcsolódik a törökök kara kifejezése, de megadják a siyah(szijah) - t is, teljesen mindegy, hogy az „az íjah(éjjel), vagy a „sijā-sóját-sójét- sötét“-ből indulunk ki, a logika ugyanaz. A szlávoknál a korom = sadza(szadza), ha értjük a „régí“ nyelvet „szādoz a, vagy „az otha szā“, vagyis a korom szálló tulajdonságát emelik ki. A görögöknél a fekete = μαύρος(maúros) a régi paraszt azt mondaná „amāūrōs = ma az már ráülős“. A magyarban használják, hogy a sötétség, feketeség ráült a tájra. Ha keressük az összefüggéseket a „régí nyelvhez-ősnyelvhez“, akkor tudni kell, hová kell fordulni, kihez. Lehet, hogy Káoszinczy nyelvújított magyar nyelve szép, de a parasztok „magyar nyelve“ hasznosabb. Utoljára hagytam a szlovák „čern(cserny), čierny(csierní)“ kifejezést és ennek vannak a különböző szláv variációi. Ha akarták régen írhatták így is „tšjerný(tsjerní)“ és így könnyebb eljutni a „régí“ nyelvhez, amelyiket a „szlávok“ elődei is beszélték. Tegyük be a magánhangzókat „at šjörnű(at sjörnű)“, így már nyelvjárásosan érthető, ma ez „az szörnyű“ a čern(cserny), pedig „szörny“ lenne. Gondoljunk most a mesékre, mondákra, ahol a fekete-sötétség“, mint szörny falja fel a fényt, modern korunkban ezek a „fekete lyukak“. A „szkíták“ nyelve egy szóval több értelmet fejezett ki, ez is beletartozhatna, mert olvashatám „sjüröny“, ma „süröny“-nek is. Ez is találó, mert hány helyen olvashattuk „sűrű, fekete sötétség, mint áthatolhatatlan fal állta az útját“. Őseink a „régí“ nyelv tulajdonságait jobban fel tudták használni, mert legalább „gondolkodni szabad volt nekik“, az újkorban a „dicső demokráciában“ már ezt is irányítják „egyen nyelv, egyen szó, egyen gondolat“ ez a „szemét kultúra“ alapja.

A magyar „fog“ szóval az a probléma, hogy több értelme van „fog-ni“ valamit, esetleg a szájból lévő „fog“-gal. Lehetséges, hogy valamelyik „finnugor“ nyelvnek nevezet nyelvben az „ő fog“ = „pugi“, de a finnben a „fogni“ egyik lehetséges kifejezése a „kiinni“, vagy „saada kiinni“. Ezek bizony nem hasonlítanak a magyarra, nem rokoníthatók. Ha csak két nyelvet vizsgálunk, akkor nem látjuk a távolabbi összefüggéseket. Vegyük ide a szlovák „chyta-t'(chita-ty)“ kifejezést, majd az angol „to take(tu teik)“-et. Ezekben van hasonlóság, mert „chytá - kyta- take(teik) - ford. kiet, a finn meg kiinni“. Mi közük ezeknek a magyarhoz, hát az, hogy a „fog“-gal összefügg az „akaszt“ és a „húz“, ha a vizet „fogjuk, akkor megakasztjuk“, ha valakit, vagy valamit megfogunk azt húzzuk(vagy tartjuk). Mivel a magánhangzók nagyon variánsan változhatnak így a take-teik-kiet- megfelel az akat, akajt, akaszt-nak, ugyanez érvényes a chyta-ra, de a finn kiinni is lehetne akijinni - akajintani, akasztani, vagyis „asz ada akajinni - az(t) oda akasztani“. A szlovák „chytá“, pedig fordítva „régiesen“ „atyhuc-otahuc-odahúsz-odahúz“. A görög logika is ezen az alapon működött „fogni“ egyik lehetséges kifejezése „να πιάσει(na piászei)“, olvassuk „régiesen“ „anā ip ász ei, vagy fordítva ie(le)ász ip anā“, vagyis ma „annál épp állsz el, vagy le állsz épp annál“. Gondoljuk, hogy ennyi „véletlen“ egybeesés, összefüggés lehetséges? Bizony nem! - és ezért



kellet a „szabadvőműveseknek“ megváltoztatni a nyelveket, vagy rásegíteni a természetes változás felgyorsítására.

A „puu“ és a „fa“ is hasonló, de vajmi keveset árulnak el a kifejezés értelméről, a finnugor agyamosóknak viszont ennyi elég. Nézzünk egy kicsit mélyebbre és ehhez vegyük a görög kifejezést „δένδρο (déndro), vagy δέντρο(déntro)“, írjuk át „théntro“ és olvassuk „ősi“ nyelven „etheen áthro“. Aki akarja az már érti, hogy „egy helyen áthra(ádro-ádor) ma álló“, ahol az áthra olyan képzés, mint a cifra, gyatra, vagy mintha a messzelátó-t mondanám messzelátra, messzenézre, vagy messzeszemezre-nek, persze erre lehet mondani, hogy ilyen magyar szavak nincsenek, de voltak, vagy lehettek, attól függetlenül, hogy ez tetszik valakiknek, vagy nem! A görögben a „p“ olvasva „r“, de ha ezt latinosan olvasom, akkor kapok „etheen áthopo- etheen áthopho- etheen áthofo(fa)“-t, vagyis ma egy helyen álló fa. Ehhez nézzük meg az orosz дерево(gyereva), vagy дрoвa(dravá) és szlovák drevo kifejezéseket. Pótoljunk és olvassuk „régii“ módra „egy (h)ere ávó-egy helyre álló“, fordítva „ávaeregyő- keményen ávaeredő- ma állva eredő(növő). Folytathatjuk, a дрoвa(dravá) fordítva ávard, ávord(áni, áuni, ávni, állni) ez lehet olyan, mint a csalból a csalárd, csalord. Ha a hangátvetést és „v = f“ cserét alkalmazunk, akkor drevo-edróvo-erdőfa kifejezéseket kapunk és megjelenik „erdő“ kifejezésünk. A szlovákok használják a „strom(sztrom)“ kifejezést is, nos, ha kolostor, lehet klastrom(klastrum) = kláštor(kláštor) akkor a „strom(sztrom)“ lehet ásztrom, ászotrom, mint álltrom, vagy állotrom. Gondolom ez már túl szabad gondolkodást igényel, vagy egy kicsit jobban szabadjára kellene engedni a „magyar nyelv“ szóképzési gyepelőjét. Akkor nézzük a kínaiak egyik kifejezését 樹狀 – shù zhuàng, írjuk fel így ászhú ezs heèn(igazi szép parasztos) - ma álló egy helyen. A japánoknál az egyik kifejezés ツリ一の - tsurī no - kiejtve csurínó, egyetlen betű betöltendő ácsurínó - ma ácsorgó, ácsoringó lenne. Megint egy csomó véletlen egyezés!

A „pääsky“ és a „fecske“ alakilag egyeforma, sőt a lastovička(lasztovicska)-ban is meglelhetjük a „ficska“ részt, ha „v = f“ cserét hajtunk végre. Ez az alaki egyezés, viszont nem jelenti azt, hogy egyazon tulajdonságot írnak le. Ha a „pääsky“-t, így formázzuk „phääsky“, akkor inkább a magyar „fēészki-fészeki“ kifejezés felé mutat, s a fészekrakás jellemző a fecskékre. A „fecske“ -ét , viszont ha betöltjük, így „fecseke-fecsike“, akkor ez inkább a „locsi-fecsi, csicsergésre“ mutat. A szlovák lastovička(lasztovicska) - án sem sokat kell változtatni, csupán ennyit „alászátóvíjocska“. Ez azt írja le, amikor a fecskék lesiklás közben olyan „wij,whij“ féle hangot adnak ki. A szlovákok ezt szépen megőrizték, sajnos már nem értik, de az ilyesmit nem lehet bizonyítani az akadémiák irodáinak asztalaitól, ehhez a természetet kell megfigyelni. Nézzünk angol kifejezéseket „slips“, megfelel a fordított „sipilsz-sipísz(sipít)“ - nek, „swallow“ magyar megfelelő „szuallouu-szálló“, vagy „swift“ választhatunk a „sívíft, vagy a süvíft(süvít) között. Megemlíthetjük a latin „chelidon“, vagy görög „χελιδόνη(khelidóni) - it, vagyis „ékhelidonj“ ma „éghezlibbenj“ kifejezést, de a görögök megadják a „καταπιείτε(katapieíte)“ kifejezést is, amelyik szintén érthető „hātaepiejte“ = „házátépítő“. A kínaiak is találóak 吞食 – tūnshí, de olvashatnánk így is „tūncsi-tūnőshó - tūnőshj, vagy éppen fordítva íhusunt - ēhusant - ma elhussant, persze ha nincs nyelvszabályokhoz kötve az agyunk. A japánok egyik kifejezése szintén az eltűnést idézi ツバメ – tsubame - csubame - ucsubame - ma uccu bemegey.

A bemutatott példákban láthatjuk mennyit ér a finnugorok, na meg főleg az indoeurópaiak nyelvösszehasonlító módszere. Két nyelv összehasonlításánál mindig lehet egy pár példát találni és azzal az emberekkel félrevezetni, de ha bevonunk több nyelvet, akkor kimutatkozik, hogy mit is kellene ismerniük és mennyi minden van még a négy pár finnugor - magyar

kifejezés „f-p“ alaki egyezése mögött. A legfontosabb felismerés az kell, hogy legyen: - a magukat „indoeurópainak“ nevezettek által megadott nyelvcsaládok nem léteznek, így „indoeurópaiak“ sem léteztek.

Varga István, 2012 július 25. Fülek

#### 4.) UGYANEZEN MÓDSZER ALKALMAZÁSA AZ ANGOL NYELVRE

A fent látott bizonyítási módszer nem nyelvfüggő, bármely két nyelv összevetésénél helyes eredményt ad.

Alkalmazzuk most ezt a bizonyító módszert az angol nyelvre is.

Alább három szót látunk, melyek azonos jelentésűek, s csupán a t-d változásban különböznek:

	t-d	
does( <b>thoesz</b> )	deed( <b>theeth</b> )	did( <b>thith</b> )
tesz	tett	tett (múlt i.)
číní( <b>csinyí</b> )	čín( <b>csin</b> )	číníl( <b>csinyíl</b> )(minulý čas( <b>csasz</b> ))
delá( <b>gyelá</b> )	dej( <b>gyej</b> )	delal( <b>gyelal</b> )

Mivel sikerült felmutatni „az azonos típusú hangmegfelelések »rendszeres« előfordulását”, el kell fogadnunk, hogy a does-tesz, deed-tett, did-tett (múlt i.) szópárok csupán **kiejtési változatai egymásnak**, s emiatt természetesen még a megfelelő szóképző elemek is egyeznek. Vagyis e három szó közös szava az angol és a magyar nyelvnek, függetlenül attól, hogy eddig mit gondoltunk a magyar és az angol szókinés viszonyáról.

Magam részéről azt gondolom, hogy ez a módszer vezetett a nyelvek nem megfelelő nyelvcsaládokba történő besorolásához, ezért én nem alkalmaztam volna. Ha ezen módszer alapján hibás a magyar nyelv besorolása, akkor a magyar angol hasonlításban is ott lehetnek ugyanazok a hibák, amiket a finnugor nyelvészek elkövettek. A nyelvészek általában két nyelv, vagy két nyelvcsalád szavait hasonlítják össze, kifejezetten speciálisan „kiválasztott szavakkal“, ezért lehet nyugodtan írni, hogy a módszer nem nyelvfüggő és mindig jó eredményt ad. Ezért adnak jó eredményt a speciálisan kiválasztott does-tesz, deed-tett, did-tett (múlt i.) szópárok is. Már az előzőekben bemutattam, hogy mennyivel érdekesebb a helyzet, ha több nyelvet hasonlítunk össze, mert előjön a magyar „beszélt nyelvnek” a „régí” nyelvhez fűződő szoros kapcsolata, amit senki nem akar kimondani.

Hozzátettem minden szópárhoz még két szlovák kifejezést. Ezeknek látszólag semmi közük nincs a szópárokhoz. Ha szótárból keressélnénk, akkor hamar befejeznénk a munkát, mert ezt mutatná: **tesz** = robí, **tett** = skutok(szkutok), vagy čín(**csin**) a **tett**(múlt idő) = urobil, spravil (szpravil), persze a szótárak úgy szerkesztődnek, hogy minnél kevesebb egyforma kifejezést tartalmazzanak. Maradt itt azonban fogódzkodónak a čín(**csin**), majd ebből a číní(**csinyí**) és a číníl(**csinyíl**). A csehek használják a **tesz**re a **dělá**(**gyelá**) kifejezést, szlovákosan **delá**(**gyelá**), de egy nyugat-szlovákiai **delá**-nak(**delának**) ejtené. Az **on číní**(**csinyí**) megfelelhetne az **ő csiná** (ma **ő csínál**) kifejezésnek a **čín**(**csin**) = **tett** pedig a **csín**, vagy **csíny**-nek. Mivel a „MAGYAROK nyelvében” a „kazinczy-féle szép magyar nyelv” kötelezővé válása előtt a „tesz” használható volt „tösz”, vagy „a”-zós nyelvjárásban „tasz”, kettőshangzásban „teösz,

töesz“ stb. formában, esetleg „h“-zósan „thesz, thösz, stb.”-ként, így mindjárt érdekesebbé válik a „does” átírása „thoesz”-re, ezt elég megpontoszni és ott van előttünk a „thöesz“. Ebben az esetben a magyar angol egyzést ki is merítettük, de a józan ész azt kérdezi - ha az „ő tesz = he does” rokon, akkor a többi személyhez kapcsolódó igealak miért nem az, mert így néznek ki:

			Alanyi	Tárgyas
I	do	(én)	tesz-ek	(én) tesz-em
You	do	(te)	tesz-el	(te) tesz-ed
He	does	(ő,ön)	tesz	(ő) tesz-i
We	do	(mi, mink)	tesz-ünk	(mi) tesz-szük (parasztosan tesz-ük)
You	do	(ti, tük)	tesz-tek	(ti) tesz-itek
They	do	(ők, önk, vagyis önök)	tesz-nek	(ők) tesz-ik

De úgy száz évvel ezelőtt lehetett volna így is:

			Alanyi	Tárgyas
I	do	(én)	tösz-ök	(én) tösz-öm
You	do	(te)	tösz-öl	(te) tösz-öd
He	does	(ő, ön)	tösz	(ő) tösz-i
We	do	(mi, mink)	tösz-önk	(mi) tösz-szük (parasztosan tösz-ük)
You	do	(ti, tük)	tösz-tök	(ti) tösz-itök
They	do	(ők, önk, vagyis önök)	tösz-nök	(ők) tösz-ök

Ebből láthatjuk, hogy azért nem, mert az angol nagyon leegyszerűsítette az igeragozást. Náluk a főnévi igenév **to do** (ami megfelel a magyar **ten-ni**, **csinál-ni** és a szlovák **čín-it'**(csiny-ity), **rob-it'**(rob-ity)-nak) toldaléktól megtisztított alapja van a harmadik személyt kivéve mindenütt, ami magával hozta a személyek kihangsúlyozását, mert anélkül nem tudjuk ki a cselekvő. A magyar főnévi igenév nem hasonlít az angolra, mert a **-ni** - vel képezzük. A szlovák viszont igen, csak ott hátul lágyan van a „t”, vagyis **čín-it'**(csiny-ity), **rob-it'**(rob-ity), mintha **do-to** lenne. Most még nézzük meg a szlovák igeragozást, mellette a magyarral:

				Alanyi	Tárgyas
(ja)	čín-ím	rob-ím	(én)	tesz-ek	(én) tesz-em
(ty)	čín-iš	rob-iš	(te)	tesz-el	(te) tesz-ed
(on)	čín-í	rob-í	(ő, ön)	tesz	(ő) tesz-i
(my)	čín-íme	rob-íme	(mi, mink)	tesz-ünk	(mi) tesz-szük
(vy)	čín-íte	rob-íte	(ti, tük)	tesz-tek	(ti) tesz-itek
(oni)	čín-ia	rob-ia	(ők, önk, vagyis önök)	tesz-nek	(ők) tesz-ik

A **del-ať**(gyelaty)-hoz vegyük a **csinál-ni** ragozását:

		Alanyi	Tárgyas
(ja)	del-ám	(én) csinál-ok	(én) csinál-om
(ty)	del-áš	(te) csinál-sz	(te) csinál-od
(on)	del-á	(ő) csinál	(ő) csinál-ja
(my)	del-áme	(mi) csinál-unk	(mi) csinál-juk
(vy)	del-áte	(ti) csinál-tok	(ti) csinál-játok
(oni)	del-ajú	(ők) csinál-nak	(ők) csinál-ják

a magyar igeragozás így is kinézhetne parasztosan, vagy „l” kihagyásos tájszólásban (vót, beszét, tanú, óvas):

	Alanyi	Tárgyas
(ja) čin-ím (csinyím)	(én) csiná-ok	(én) csiná-om
(ty) čin-íš (csinyís)	(te) csiná-sz	(te) csiná-od
(on) čin-í (csinyí)	(ő) csiná	(ő) csiná-ja
(my) čin-íme (csinyíme)	(mi) csiná-unk	(mi) csiná-juk
(vy) čin-íte (csinyíte)	(ti) csiná-tok	(ti) csiná-játok
(oni) čin-ia (csinyia,csinyja)	(ők) csiná-nak	(ők) csiná-ják

Mi minden hasonlít:

	Alanyi	Tárgyas
(ja) čin-ím (csinyím)	(én) csiná-ok	(én) csiná-om
(ty) čin-íš (csinyís)	(te) csiná-sz	(te) csiná-od
(on) činí (csinyí)	(ő, ön) csiná	(ő) csiná-ja
(my) čin-íme (csinyíme)	(mi) csiná-unk	(mi) csiná-juk
(vy) čin-íte (csinyíte)	(ti) csiná-tok	(ti) csiná-játok
(oni) čin-ia (csinyia,csinyja)	(ők,önök) csiná-nak	(ők) csiná-ják

A szlovák nyelv nem különbözteti meg az alanyi és tárgyas igealakokat, hanem összekeveri a kettőt.

(ja) čin-ím (csinyím) (én) csiná-om (T)

(ty) čin-íš (csinyís) (te) csiná-sz (A)

A magyar nyelvben ez a fajta ragozás lehet szláv hatás is, mivel gond nélkül lehetett használni a „csinálsz” helyett a „csináol”, írsz-írol, beszélsz-beszélel, stb. Szintén egyezik a ty(ti) a te- vel.

(on) činí (csinyí) (ő, ön) csiná (A)

Itt minden egyezik mert az on činí (csinyí) ugyanaz, mint az ön csiná(l).

A többesszámú igeragozás a magyar és a szlovák nyelvben is azonos észjáráson alapul, azt is mutatja honnan és melyik irányba lehetett az átvétel és hol nagyobb a visszafejlődés.

(my) činí-me (csinyíme) (mi, mink) csiná-unk  
 (my) činí-mi (csinyími) (mi, mink) csiná-mink, vagyis csiná-unk (A)  
 ma csinál-mink, vagyis csinál-unk

A szlovák a magyar mi-t teszi a végére me formában a magyar meg a népies mink-et rövidíti -unk, -enk, -ünk, stb.-re. A my(mi) és a mi is egyezik.

(vy) činí-te (csinyíte) (ti, tík) csiná-tok  
 (vy) činí-ti (csinyíti) (ti, tík) csiná-tík, vagyis csiná-tok (A)  
 ma csinál-tík, vagyis csinál-tok

Ugyanaz, mint előbb a mi-nél a szlovák a magyar ti-t teszi a végére te formában a magyar meg a népies tík-et alakítja -tok, -tek, -tök, stb. formára.

(oni) čin-ia (csinyia, csinyja) (ők,önök) csiná-nak  
 (oni) čin-ia (csinyia, csinyija) (ők,önök) csiná-önök, vagyis csiná-nak (A) magyar nyelv  
 (önök) csiná-ják, vagyis csini-jā(k) (T) szlovák nyelv  
 ma csinál-ják

Miért mondhatjuk azt, hogy az **oni** és az **önök** rokon szavak? Mert az alap az **on-ön** megegyezik, a magyarok a többesszámot a **sok** kifejezés „k” -jával képzik a szlovákok meg nagyon nagy részben az „i”- vel, vagyis férfiak = muž*i*(muzsi), asszonyok = žen*y*(zseni), iskolák = školy(skoli), fiúk = chlape*i*. Ezután logikus, hogy az **önök** = **oni**, **ony**. Az „i” betűs többesszám alakja azonban meg van a magyarban is pl. valakinek, vagy valakiknek a cipői, hegyei, iskolái, gyárai, stb..

A **does** és a **tesz** hasonló, de ha összehasonlítjuk a főnévi igeneveiket és az igeragozásukat ott már nem találunk hasonlóságot, annál inkább találunk hasonlóságokat, ha a kifejezések fordításainak megfelelő más magyar és szláv szavak igeragozását tanulmányozzuk. Ha megnézzük a főnévi igeneveket **to do**, **tenni**, **csinálni**, **csináni**, **činit'**(csinyity), **robiť**(robity), **delat'**(gyelaty) és megnézzük a ragozást, akkor azt látjuk, hogy egy alaphoz járulnak a toldalékok, vagy képzők. Az alaphoz keletkeznek a főnévi igenevek, az angol **does**-nál az alap a **do**, ez elé kerül a **to**. A szlávban az alap a **čini**(csinyi), **robi**, **delá**(gyelá), ezek után kerül a **ť**. A magyarban az alap a **csinál**, vagy tájnyelven **csiná** és a **ten**, ezekhez kapcsolódik a „-ni”. Na itt aztán van egy kis probléma, mert a ragozás alakja (ő) **tesz**, a főnévi igenév meg **tenni**. Most, vagy a főnévi igenév lesz **teszni**, vagy az igeragozás más. Természetesen az olyan igéket, ahol a ragozásnál a **tenni tesz**ek-re, stb. változik a **káoszinczi**-féle magyar nyelvben nagyon helyesen „rendhagyó igéknek” nevezik. Helyes, mert tényleg elhagyták velünk a „régí” nyelv rendjét, ahol még lehetett:

tesz-ni		ten-ni	
A	T	A	T
(én) tesz-ek	tesz-em	ten-ek	ten-em
(te) tesz-el	tesz-ed	ten-el	ten-ed
(ő) tesz	tesz-i	ten	ten-i
(mi) tesz-ünk	tesz-ük	ten-ünk	ten-ük
(ti) tesz-tek	tesz-itek	ten-tek	ten-itek
(ők) tesz-nek	tesz-ik	ten-nek	ten-ik

Sőt „tájnyelven „ elhangozhatott ilyesmi is: „hagyd abba, mert olyat **tevek** veled, hogy magam is megbánom“. Ebből pedig következik, hogy létezhetett a:

tev-ni	
A	T
(én) tev-ek	tev-em
(te) tev-el	tev-ed
(ő) tev	tev-i
(mi) tev-ünk	tev-ük
(ti) tev-tek	tev-itek
(ők) tev-nek	tev-ik

Ezek után fel kell tennünk a „magyar gyökrendszer elméletet“ terjesztőknek a kérdést: mi a gyöke ennek az előbbieken ragozott „cselekvést” jelentő kifejezésnek? A „tesz, ten, tev, vagy tősz, tön, töv, stb.” kifejezésekben nem maradt közös csak a „t”, ezzel viszont nagyon sok kifejezés kezdődik, így a „régí” nyelvben nem maradt „gyökünk”. Van azonban négy kifejezésünk, amelyeket ha felbontunk „d = th”, „č = cs = tš = ts” formában, akkor a do = tho = tōhō = tehe = teh, a činí(csinyí) = tšní(tsnyí) = tōšōní(tōšōnyí) = tesenyi, a csinál = tsinál = tsenál = tesenál. A delá(gyelá, vagy delá) kicsit komplikáltabb. Kemény formában delá = thelá = tōhōlá = tehelá = tehel, lágy formában delá(gyelá) = djelá = thjelá = tōhōjelá = tehejelá = tehejel. Mikor ezt végrehajtottuk, akkor látjuk, hogy a „régí” nyelv szerint a do-ból átmentünk egy újabb formába s ez a teh-ni, a delá(delá) kemény formájából a tehel-ni a lágy delá(gyelá) -ból pedig a tehejel-ni alakra. A činí(csinyí)-ben ott a teseny-ni, a csinálban pedig a tesenál-ni kifejezés. Úgy általában a „rendhagyásra” nevelteknek nagy probléma lesz ezt megemészteni, de egy kisgyereknek, akinek környezetében „tájszólást” beszélő nagyszülők, dédszülők élnek probléma nélkül használni tudja ezeket az alakokat.

teh-ni		tehel-ni		tehejel-ni	
A	T	A	T	A	T
(én) teh-ek	teh-em	tehel-ek	tehel-em	tehejel-ek	tehejel-em
(te) teh-el	teh-ed	tehel-el	tehel-ed	tehejel-el	tehejel-ed
(ő) teh	teh-i	tehel	tehel-i	tehejel	tehejel-i
(mi) teh-ünk	teh-ük	tehel-ünk	tehel-lük	tehejel-ünk	tehejel-lük
(ti) teh-tek	teh-itek	tehel-tek	tehel-itek	tehejel-tek	tehejel-itek
(ők) teh-nek	teh-ik	tehel-nek	tehel-ik	tehejel-nek	tehejel-ik

teseny-ni		tesenál-ni	
A	T	A	T
(én) teseny-ek	teseny-em	tesenál-ok	tesenál-om
(te) teseny-el	teseny-ed	tesenál-ol	tesenál-od
(ő) teseny	teseny-i	tesenál	tesenál-á
(mi) teseny-ünk	teseny-ük	tesenál-unk	tesenál-luk
(ti) teseny-tek	teseny-itek	tesenál-tok	tesenál-átok
(ők) teseny-nek	teseny-ik	tesenál-nak	tesenál-ák

Az írásos emlékek hiánya és a tájnyelvek elhalása miatt nehéz lenne bizonyítani, hogy ezek az igealakok mind használatban voltak valamelyik tájnyelvben, de a kiejtés, vagy írás által deformált kifejezések visszaalakítása után magyarul az általam megadott formákban értelmezhetőek. Ebben az esetben mindegy, hogy angol, vagy szláv kifejezést vizsgáltunk, megtaláltuk a „magyarnak” érthető, hasonló kifejezést. Az angolban használják még a „take(teik, tejk)” kifejezést, ahol az egyik értelme „(fel)tesz”. Ebben a kifejezésben is megjelölhetjük az „(én) „(fel) tēk, vagy „(fel) tējek” megfelelőjét.(sokszor segítene a magyar nyílt „e” és zárt „é” megkülönböztetése).

A „tett” szavunk hasonló az angol „deed” -el, ha „d = th”, akkor meg is jelenik theeth. A „deed” kiejtése „díd”, de ez sem okozhat problémát, mert ez megegyezik a „théth” kifejezés „í”-zős formájával, vagyis „tít”, mint ahogy a beszéd tájnyelven beszíd. A „tett” pedig azonos a tét-el, ahogy azt a „jótét lélek (jótít lílek)” kifejezés mutatja. A szlovák „čín(csín)” egyezik a magyar „csín, csíny” szavakkal, ha viszont szétírjuk, kapunk egy „régí”

formát „tšin(tsin) - tösín - tösön – tösöny - teszeny“, képzése, mint a „sodoron - sodorony - sodrony“. A „dej(gyej, dej)“ kifejezés átírás után szintén „régí“ képzést mutat, „thej - töhej - tehej“, ez hasonló képzés, mint a zörej, pöröly - pöröj.

Az angol „do“ múlt ideje „did“(kiejtve ded, vagy i és e között) ez is egyezik a magyar (ő) tett múlt idővel, de értelemben nem teljesen, mert a ragozásban itt is az van, ami a jelen időben:

Past Tense		Múlt idő	
		Alanyi	Tárgyas
I	did	(én) tett-em	tett-em
You	did	(te) tett-él	tett-ed
He	did	(ő) tett	tett-e
We	did	(mi) tett-ünk	tett-ük
You	did	(ti) tett-etek	tett-étek
They	did	(ők) tett-ek	tett-ék

Az angolban minden did, így csak a személyek megadásával tudjuk ki az aki „did - thith - titt - tett“. A magyarban pedig megint jönnek a szó töve után a ragok.

Jelen idő		Múlt idő	
ten-ni		tett	
Alanyi	Tárgyas	Alanyi	Tárgyas
(én) tesz-ek	tesz-em	tett-em	tett-em
(te) tesz-el	tesz-ed	tett-él	tett-ed
(ő) tesz	tesz-i	tett	tett-e
(mi) tesz -ünk	tesz-szük	tett-ünk	tett-ük
(ti) tesz -tek	tesz-itek	tett-etek	tett-étek
(ők) tesz -nek	tesz-ik	tett-ek	tett-ék

Most itt is végigjárhatnánk, hogy a különböző formáknak milyen is lehetne a múlt idejű ragozása, de tegyük ide csak a teszett, tenett, tevett, tehett, tehelett, csiná(l)t, tesenyátt, teszenyá(l)tt, tesenált formákat. Ebből láthatjuk, hogy a múlt, vagy múlt idő alakokat egy, vagy két „t“-vel jelöli a magyar nyelv. Az angol nyelv a múlt időt nagyrészt az „-ed, -id“ hozzáadásával jelöli, pl. washed-mosott, soused-sózott, languid-lankadt, tumid-tömött. A múlt idő elnevezése „past tense(pást tensz)“, ha „régí“ nyelven olvassuk „pásoth thense-pásoth ethenese-pásoth ithönöse-pásoth időnös“ lenne, ma meg „pápázott idő“ lenne. Ez abban az esetben érthető, ha tudjuk, hogy ha valahonnan elmegyünk, távozunk, elmúlunk, akkor „pápázni“ szoktunk. Ez jobban elfogadható, akkor ha ismerjük, hogy az angol nyelv kifejezése a „múlt“-ra a „past“ mellett a „last(lászt)“, vagyis „alásztot - alausztot - ma elúszott“. A „pásoth“ kifejezés később lemaradt „h“-ja mutatja meg, miért is „-ed, -id“ a múlt idő jelzése az angolban. Egyszerűen azért, mert th = d. A past(h) kifejezés „t“-je ott van csak „d“-re változott (washed- washeth-mosott, languid-languith-lankadt). A szlovák(szláv) múlt idő képzése nem „t“-vel történik, de az elnevezéséből ez érthető is. Az elnevezése „minulý čas (minulí csasz), ha „régí“ nyelven olvassuk, akkor a „minulý - muiunuló - mujonoló - múnoló - múnló, vagyis ez a múltni, tájnyelven múnjní, múní-ból keletkezett múnló, múnó, múnló megfelelője a „čas(csasz)“ pedig „régí“ nyelven „tšas(tsasz) - thšas - üthősős - ithősős - idősős“. A „minulý čas“ „régí“ nyelven olvasva „múnoló idősős“. (Ez egy újabb bizonyíték arra, hogy a most összehasonlított három nyelv közül melyik áll legközelebb a „régí = őš“ nyelv megértéséhez.) Ha múlt idő jele a „t“ a past(h) - pásoth(h) idő jele a „t(h) = d“, akkor mi

más is lehet a „minulý čas(minulí csasz) = „múnoló idősös“ jele, mint a „l“. Az is!- mert a činit' (csinyit)-nek činil(csinyil), a delat'(gyelaty)-nak delal(gyelal), a robit'(robity)-nak robil stb. a múltidejű alakja. A ragozás pedig így néz ki:

ja som(szom)	činiil(csinyil)	ja som delal(gyelal)	ja som robil
ty si(szi)	činiil	ty si delal	ty si robil
on	činiil	on delal	on robil
my sme(szme)	činiili(csinyili)	my sme delali (gyelali)	my sme robili
vy ste(sztye)	činiili	vy ste delali	vy ste robili
oni(onyi)	činiili	oni delali	oni robili

Összehasonlítás a magyarral:

Minulý čas		Múlt idő	
		Alanyi	Tárgyas
ja som(szom)	činiil(csinyil)	(én) csinált-am	csinált-am
ty si(szi)	činiil	(te) csinált-ál	csinált-ad
on	činiil	(ő) csinált	csinált-a
my sme(szme)	činiili(csinyili)	(mi) csinált-unk	csinált-uk
vy ste(sztye)	činiili	(ti) csinált-atok	csinált-átok
oni(onyi)	činiili	(ők) csinált-ak	csinált-ák

Most nézzük meg van-e kapcsolat a múló - múlt - múltott - múnolt - múnoló - minulí idő alakjai között. Az átmenet a (te) csinált-ál -nál keresendő. Ha kihagyjuk a „t“-ét, akkor a (te) csinál-ál alakot kapjuk, ebből következik (te) olvasál, szólál, mondál, vagyis ez ugyanaz az alak, mint a robil, delal(gyelal). Megtalálható ez a forma a magyar nyelvben? Nem kell soká keresgélni!

Idézetek:

Károli Gáspár Biblia

4. Hozzanák, kérlek, egy kevés vizet, és mossátok meg a' ti lábaitokat, és nyugodjatok e' fa alatt.  
5. Azonközben hozok egy darab kenyert is, és erősítsétek meg étellel a' ti szíveteket, azután úgy menjete el, mivelhogy én hozzám ti szolgátokhoz betértetek. És mondának: Tselekedjél úgy a' mint szólál.

Megjelenék pedig ő néki az Úr a Mamré tölgyesében, és ő ül vala a sátor ajtajában, a hő ... És **monda**: Jó Uram, ha kedves vagyok te előtted, kérlek, ne kerüld el a te szolgádat. ... És **mondának**: Cselekedjél, a mint **szólál**.



20. Akkor mi azt **felelénk** az én uramnak: Van vén atyánk, és egy kis gyermek, aki az ő vénségében lett, és ennek bátyja megholt, és csak ő maga maradt az anyjától, és az ő atyja szereti őt.

22. És **mondánk** az én uramnak: Nem hagyhatja el az a fiú az ő atyját, mert meghal az.

1,22 Ti pedig mindnyájan hozzám **jámulatok** és **mondátok**: Küldjünk embereket előre, hogy kémleljék meg nekünk azt a földet, és hozzanak nekünk hírt az út felől ...

És **én mondék**: Uram, ők magok tudják, hogy én tömlöczbe vettem és vertem zsinagógánként azokat, a kik hisznek vala te benned.

Vörösmarty Mihály - Eger

**Szóla**, reá fájdalomiból így válaszol Ída: "Mit **mondál** Hiador, kiszakadt jobb része szívemnek, Mit **mondál** te nekem, vígyáztalan, oh ne riaszd föl Alvó bánatimat, ...

Kiss Sámuelnek Kazinczy Ferencz baráti szíves idvezletét

Érdemes társam, barátom! Fogadd-e el szíves köszönetemet emlékezedért, 's engedd mondanom, hogy valamint Téged első megjelenésed olta becsültelek, úgy indulatodért hálásan szeretlek. – Dietai hírek nélkül nem szükölködünk; de kedves vala nekem tudnom a' miket Te **írál**, mert olyakat a' mi Levelezőink, kik a' Nyelvet tudósan nem értik, 's az **ódik**-okra nem figyelmeznak, a' **szóllanyit**, **mondanyit**, **tennyit**, **vennyit** kárhoztatják ugyan, de kicsinységnek nézik 's felőle nem tesznek jegyzéseket, nekünk nem írnak.

..... Ajánlom nektek József, András, és Victor Öcséimet. Tartsátok őket szemmel, és gerjesszéték szívekben a' jó szikrájít. – Vay Ábrahám Kazinczy Sophienak, az atyám testvére lányának férje. Dicső tett felőle a' mit ez estve **hallék**. De ez olyat csak az olly gazdagságú teheti.....

Nos, még az is, akit a „szép magyar nyelv(irodalmi)“ és „szép magyar beszéd“ példaképeként állítanak nekünk, sőt „nyelvújítónak“, Kazinczy is használja a „múnolós“ - „l“-es múlt időt. Lehet, hogy egy kicsit lágyabbá kell alakítanom a hozzá fűződő negatív érzelmeimet, mert hol vannak az ő kifejezései azoktól, amit ma „szép magyar nyelv“-ként ránk kényszerítenek. Az idézetekben ott van a „**te** szólál, **mondál**, **írál**“, az „**ő** monda, **szóla**“, az „**én** hallék“ „**mi** **mondánk**“, „**ti** **mondátok**“, „**ők** **mondának**“. Ez azt mutatja, hogy volt egy ilyen magyar múlt idő forma is:

(**én**) **mond-ék**, **hall-ék**

(**te**) **mond-ál**, **szól-ál**, **ír-ál**

(**ő**) **mond-a**, **szól -a** (inkább a hosszú alak kellene **mond-á**, **szól-á**)

(**mi**) **mond-ánk**, **felel-énk**

(**ti**) **mond-átok**, **jámul-átok**

(**ők**) **mond-ának**

Ha ennek a régi szerkezetnek a második személyéből alakítok múlt időt, logikus, hogy **múnoló(minulý)** időnek nevezem és „l“ -el jelölöm a múlt időt, de a személyek jelölését már csak segítségével biztosíthatom, ha nem akarok úgy ragozni mint az angolok.

Múlt idő	Múnloló idő	Magyarított forma
(én) mond-ék	ja som(szom) hovoril	(én) vagy-om mond-ál
(te) mond-ál	ty si(szi) hovoril	(te) vagy-osz mond-ál
(ő) mond-a	on hovoril	(ő) mond-ál
(mi) mond-ánk	my sme(szme) hovorili	(mi) vagy-mi mond-áli
(ti) mond-átok	vy ste(sztye) hovorili	(ti) vagy-ti mond-áli
(ők) mond-ának	oni hovorili	(ők) mond-áli

Segédigeként a *byt'*(bity) = *lenni* kifejezés használódik, de ez a magyarban is és a szlovákban is a rendhagyó jellegű, ezért nagyon komplikált az értelmezésük. Ami biztos, az a *lenni* összefüggése a *lét*-tel, aki *létezik* az *él*. Ez azt jelenti, hogy a *lét* ugyanaz, mint az *élet*, aki *létezik* az *életezik* is, vagyis a *len-ni* ugyanaz, mint *éleni-élni*. Az „l” kihagyós nyelvjárásban az *élni* = *éni*. Mivel a szótöve magánhangzó, különböző nyelvjárásokban különböző mássalhangzók társulhattak hozzá, na meg azért is, mert a sok magánhangzós alakokat nehéz volt kiejteni, de ezenkívül még sokféle hatás érvényesülhetett. Most nézzünk csak az egyszerű sima betoldást:

Alanyi	Tárgyas	Alanyi	Tárgyas	Alanyi	Tárgyas
(én) é-ek	é-em	él-ek	él-em	éj-ek	éj-em
(te) é-sz, é-el	é-ed	él-sz, é-el	él-ed	éj-sz, éj-el	éj-ed
(ő) é	é-i	él	él-i	éj	éj-i
(mi) é-ünk	é-ük	él-ünk	él-ük	éj-ünk	éj-ük
(ti) é-tek	é-itek	él-tek	él-itek	éj-tek	éj-itek
(ők) é-nek	é-ik	él-nek	él-ik	éj-nek	éj-ik

Mi történik abban az esetben, ha ugyanúgy, mint a szláv múltidőnél a második személy alakját az „éj-sz” -t viszem át a szláv „byt’= lenni” ragozására:

Magyarított alak	Cseh jelen idő	Szlovák jelen idő
(ja) éj-sz-em	(já) js-em (jszem)	(ja) s-om (szom)
(ty) éj-sz-es	(ty) js-eš, jsi(jszes, jszi)	(ty) s-i (szi)
(on) éj-sz-e	(on) j-e	(on) j-e
(my) éj-sz-eme	(my) js-me(jszme)	(my) s-me (szme)
(vy) éj-sz-ete	(vy) js-te (jszte)	(vy) s-te (sztye)
(oni) éj-sz-ajú	(oni) js-ou(jszou)	(oni) s-ú (szú)

A szláv múlt idő magyarított alakja így néz ki:

(én) éj-sz-em csinál  
 (te) éj-sz-es csinál, vagy (te) é(j)sz-ő(l), észő - észí - szi a szlovákban, fordítva te ísz az te szí  
 (ő(n) (éj)sz-e) csinál

(mi) éj-sz-emi csináli  
 (ti) éj-sz-eti csináli  
 (ők)(éj)sz-ú) csináli

Ezekből a példák közül mindenki, aki akarja észrevenni, hogy ki miképpen alakította át a „régieket”. Miért maradt ki a múlt idő harmadik személyéből a „je és a sú”?- erre további nyelvtani alakok adnának választ, de ez most számunkra nem érdekes. Az viszont már érdekelhetne mindenkit, hogy a „nyelvészek” miért nem beszélnek ezekről az egyezésekről? Ezek a magyar - szlovák(szláv) egyezések léteznek és ezt nehéz lesz cáfolni!

Megerősítésül nézzünk példákat az m-w hangmegfelelésre is:

		m-w			
wash	what	went	we	where	
mos	mit	ment	mi	merre	
myje	čo (cso)	išiel(isiel)	my	kam, kde(kgye)	

Ezzel bizonyítottuk, hogy a mos-wash, mit-what, ment-went, mi-we szópárok csupán kiejtési változatai egymásnak. Tehát ugyanazt mondhatjuk, mint előbb: e szavak is közös szavai az angol és a magyar nyelvnek, függetlenül attól, hogy mit gondoltunk eddig a magyar és az angol nyelv viszonyáról. Mert ha ez a módszer helyes eredményt ad a finnugri nyelvekre, akkor az angolra is, vagy pedig egyikre sem. Ez az eljárás azonban matematikai (valószínűségi) szempontból mindenképp helyes eredményt kell, hogy adjon.

A finnugor módszer szerint a szavak kiejtési változatai egymásnak, de ha mélyebbre nézzünk, akkor a jelentésük és alkalmazásuk más. Az alapok alakja hasonló, de a **mosni** az **to wash** és a szlovákban **myť**(mity), vagy van egy másik kifejezés is a **prať**(praty). A ragozásban megint:

to wash		mosni		myť		prať(ofic.rag.)	peret'i (logikus)
		Alanyi	Tárgyas				
I wash	(én)	mos-ok	mos-om	(ja)	myj-em	peri-em	per-em
You wash	(te)	mos-ol	mos-od	(ty)	myj-eš	peri-eš	per-eš
He washes	(ő)	mos	mos-a	(on)	myj-e	peri-e	per-e
We wash	(mi)	mos-unk	mos-uk	(my)	myj-eme	peri-eme	per-eme
You wash	(ti)	mos-tok	mos-átok	(vy)	myj-ete	peri-ete	per-ete
They wash	(ők)	mos-nak	mos-ák	(oni)	myj-ú	per-ú	per-ú

A magyar tárgyas ragozást **ő** -től **ők**-ig készakarva hagyom népies formában, hogy lássuk azt, amit a nép megoldott, abból a nyelvcsinálók rendhagyót készítettek.

mosni					
				Felszólító mód (irodalmi)	
	Alanyi	Tárgyas(népies)	Tárgyas(irodalmi)	Tárgyas	Alanyi
(én)	mos-ok	mos-om	mos-om	moss-am	moss-ak
(te)	mos-ol	mos-od	mos-od	mos(s-a)d	moss(-ál)
(ő)	mos	mos-a	moss-a	moss-a	moss-on
(mi)	mos-unk	mos-uk	moss-uk	moss-uk	moss-unk
(ti)	mos-tok	mos-átok	moss-átok	moss-átok	moss-atok
(ők)	mos-nak	mos-ák	moss-ák	moss-ák	moss-anak

Ennek láttán csodálkozunk, hogy minden normális gyerek utálja a nyelvtant és a helyesírást, mert nem az ésszerűség a cél, hanem a rendhagyás, mivel „rendkívüli” eszement emberek találták és találják ki ma is. A helyzet a Szlovákban is ugyanilyen, nézzük meg, egyszer „j“-t toldunk be, máskor „i“-t, pedig ott van a logikus megoldás, csak régiesen kellene a főnévi igenevet képezni „peret’i(peretyi) és minden elég jó a helyére kerül. Kissé eltértem a tárgytól, de jó ha ilyenminek is a tudtában vagyunk. Elég nehéz eldönteni, mit is jelenhettek a „régii“ nyelvben ezek a szavak. Régen nem mosógépben mostak, hanem a patakon, állóvízben, később a kútnál teknőben. Az ott történő cselekményeket írhatják le a kifejezések. Ehhez a görögöktől kapunk segítséget a πλύσιμο(plúszimo), πλύση(pluszé, pluszhé) kifejezések jelentik a mosást. Ha ezt magyarul értelmezem, akkor pílőuszimo, pölőúszhé, ami azt jelenti phíleuszijmo - fe(l)leúszijmo, fe(l)leusz(h)ó (mert az i az lehet ij is, mint IO-Ijo istennő). Ez ma magyarul így hangzik fel-le úsztató. Itt aztán az az érdekes, hogy fordítottan megjelenik az ομισύλπ(omisúlp) -ban az ομι(omi) és a szlovákban nemcsak a myť, hanem az umyť is jelenti a mosni-t. A lengyel nyelvben ott a myć(mics) kifejezés, ami hasonlít a mis-re, mélyen a magyar mos lenne, az meg meglágyítva močit’(mocsity). Močit’ konope - áztatni a kendert, vagyis moucsítani-me(g)úszítani-megúsztatni a kendert. A magyar is használt a mosásra más kifejezést, amikor fahamuval mostak, akkor a ruhát veregették, szapulták - szapura mostak. Ennek a kifejezésnek az értelme, akkor jelenik meg ha „h“ -ás formában írom fel szaphul - öszepühöl - öszepáhol - üti veri. Így már rokonítható a szlovák prat’(praty) - szláv prati(praty) kifejezésekkel phrat’(phraty) – pühóra - prati(praty) – püräütyi - ma püräüt. Példának olvassunk el néhány kifejezést „régii” nyelven. A kínaiaknál a mosás egyik jele 清洗 - Qīngxǐ(ejt. csingcsi), vagyis úcsingácsi - úszingászi - úszingás, de lehetne a másik irány is ücsügöncsi – üsügöncsi – ütügönös - ma ütögetős. Japán kifejezések a ウオッシュ - U-osshu(ejt. úocsu) - értelmezve úszu, vagy ütsi a másik 洗い流す - Arainagasu - araünögesü, ma arraütöges, fordítva uszaganiara – úszanganijara - ma úszongatnijáró. A törökök kifejezése a yıkamak(jikamak) – ujikámek - ma úszikálmeg, de lehet egyenesen újikálmeg is, ma megújít. Érdekes az izlandi kifejezés is Þvo(thvo) - ha egyenesen betöltjük uthvo - üthövö - ütöve, de angolosan a „th“ lehet „sz“ is, akkor úszóvo, ebben pedig ott az úszni. A finn rokonok kifejezése a pestävä(peszteve) – peheszteve - érthetően pühösztvöi - de fordítva is értelmezhető eveteszepe - evvelteszszépé ma ezzel tesz széppé. Vagy a mosásra ez nem igaz? A másik finn kifejezés a pestä(peszte) - püeszte - pühözte - pühösz - mos. A svédek nem nyelvrokoni a magyaroknak, ők azt mondják tvätta(tvetta) - ütevette - ma ütteve, másik kifejezésük a skölj(szkölj) - ez lehet uszkölje - úszkálja, de lehet úszkölji - ma üszköli(vagyis fahamuval mos) is. Mindezek ismeretében jöhet a kérdés: Az itt bemutatott példák alapján milyen nyelvcsaládok léteznek?

Az ilyen rövid szavaknál, mint a what, mit és čo nagyon nehéz keresni az összefüggéseket. Az első kettő kiejtésben tényleg hasonlít, de tartalomban nem ugyanaz, mert a what az jelent amely, amelyet, ami, amit, az, az ami, az amit, hány, mennyi, mi, micsoda, milyen, mit. A szlovák čo(cso) kifejezés ugyanezeket a fogalmakat takarja, kivéve a hány, mennyi, milyen kifejezéseket. A szláv nyelvek is különbözően ejtik. A csehek, lengyelek co, horvátok što(sto), oroszok что(sto), szerbek шта(sta), што(sto), ukránok що(so), románok ce(cse), cum(csum)-nak. Ha tekintetbe vesszük, hogy a čo(cso) felírható tšo(tso) a co meg tzo a ce pedig tze-ként, akkor ezek fordítva megfelelnek a magyar ast, aszt, azt, ezt kifejezéseknek. A többi balról jobbra olvasva (a)sta, (o)sto, vagyis azta, ozto, fordítva pedig ats, ots, ami megfelel az azt hangátvetett alakjának az atz-nak. A cum(csum) fordítva és behelyettesítve must, muzt, vagyis a mis, miz tájnyelvi tárgyask alakja mist, mizt = ma mit. A „w“-nek már a nevei is mutatják a nehézségeket, mert „kettős v“, „double jú(kettős u)“, „vau“, „vav“-nak is nevezik. Mondjuk egy „uuhat, uavhat, uavht“ kiejtés közelebb van az „auzt, auzt, azt“ -hoz,

mint a **mit** -hez. A görögben a **mi** lehet **εμείς(emeis)** kicsit keményen ejtve **emiz**, tartalmazza a **mi**-t. Úgy a **mire**, mint a **mitre** használják a **τι(ti)** kifejezést, de ez nehezen megközelíthető. A kínaiiban a **mi**, **mit**, **milyenre** használják a **什麼** - **shénme**, amiben szintén ott a **me** - megfelel a **minek**, de fordítva **emenéhs**, vagyis **eminős** - ma **milyen**. Az **m** és **n** is cserélhető így a japán **何**- **nani** is lehetne **nami**. Ha átgondoljuk azt, amit a fentiekben fejtegettem, akkor már nem annyira egyértelmű, hogy a **what** teljesen bizonyosan a **mit** módosulata.

A **went** és a **ment** alakilag és értelemben is hasonlóak, már akkor, ha a **menni** múlt idejéről beszélünk, mert ezzel azonos a **menteni** jelen idő harmadik személye **ő ment**(meg valakit). Az angolban a **menteni to save**(szeiv, szejv), ami fordítva a magyar **óvjosz, óvjós, óvós, óvni** kifejezésnek felel meg, és ugyanezt jelenti a szlovák **chrániť(chrányity)** - (o)chrániť - (za)chrániť kifejezés, ami „régii” nyelven olvasva **achauránia** - **achauránja** – **azhajulránja** - ma magyarul az **hajol reá**. Erre mondja valaki, hogy **nem igaz!** Ami **óv** az **beborít**, ha **óvok** valakit arra **rá**, vagy **főléhajlok**. Nézzük tovább, hogy mit tettek a rendhagyók. A **went** főnévi igeneve **to go**, a **ment** főnévi igeneve **menni**, a szlovák **išiel(isiel)** -nek **íst'(istry)** a cseh **šel(sel)** -nek **jít**. Nézzünk bele a ragozásba:

Jelen idő:

	<b>to go</b>		<b>menni</b> (irodalmi)		<b>íst'</b> (istry)		<b>jít</b> (cseh)
		Alanyi	Tárgyas				
I	go	(én) megy-ek	nincs	(ja) id-em (igyem)	jd-u	jed-u	
You	go	(te) mé-sz		(ty) id-eš(igyes)	jd-eš	jed-eš	
He	goes	(ő) megy		(on) id-e(igye)	jd-e	jed-e	
We	go	(mi) megy-ünk		(my) id-eme(igyeme)	jd-em(e)	jed-em(e)	
You	go	(ti) men-tek		(vy) id-ete(igyetye)	jd-ete	jed-ete	
They	go	(ők) men-nek		(oni) id-ú(idú)	jd-ou	jed-ou	

Nézzük, miként boldogul a **menni**-vel a rendet tartó „paraszt” beszéd:

**menni**

	Alanyi	Tárgyas
(én)	men-ek	men-em azt a távot
(te)	men-el	men-ed
(ő)	men-e	men-i
(mi)	men-ünk	men-ük
(ti)	men-tek	men-itek
(ők)	men-nek	men-ik

Nem kellett volna itt elhagyni a rendet!

Múlt idő:

	<b>to go</b>		<b>menni</b>		<b>íst'</b> (istry)		<b>jít</b> (cseh)
		Alanyi	Tárgyas				
I	went	(én) ment-em	ment-em	(ja) som	išiel(szom isiel)	jsem	šel (jszem sel)

You went	(te) ment-él	ment-ed	(ty) si	išiel (szi isiel)	jsi	šel (jszi sel)
He went	(ő) ment	ment-e	(on)	išiel (isiel)		šel (sel)
We went	(mi) ment-ünk	ment-ük	(my) sme	išli (szme isli)	jsme	šli(jsze sli)
You went	(ti) ment-tetek	ment-étek	(vy) ste	išli (sztye isli)	jste	šli(jszte sli)
They went	(ők) ment-ek	ment-ék	(oni)	išli (isli)		šli (sli)

Ha ezt már végig vittük, akkor nézzük meg mi köti össze go - ide(igye) - jde - megy kifejezéseket. Fordítsuk meg a megy-et, gyem - gyen - gyön - gyün - gyü - go - dje(hangátvetés jde) - ide(igye). Ha György - Juraj, Gyula - Július(júliusz), akkor gyön az jön.

Ezt szépen rendhagyósították:

jenni		múlt idő	
jelen idő			
Alanyi	Tárgyas	Alanyi	Tárgyas
(én) jöv-ök	nincs	jött-em	nincs
(te) jösz-sz		jött-él	
(ő) jön		jött	
(mi) jöv-ünk		jött-ünk	
(ti) jöt-tök		jött-etek	
(ők) jön-nek		jött-ek	

Maradhatott volna a rendhagyás nélkül pl. így:

gyüni		múlt idő		múnolós forma	
jelen idő					
Alanyi	Tárgyas	Alanyi	Tárgyas		
(én) gyü-ök	gyü-öm	gyütt-em	gyütt-em	gyü-ék	
(te) gyü-öl(gyü-sz)	gyü-öd	gyütt-él	gyütt-ed	gyü-él	
(ő) gyü(-e)	gyü-i	gyütt	gyütt-e	gyü-é	
(mi) gyü-ünk	gyü-ük	gyütt-ünk	gyütt-ük	gyü-énk	
(ti) gyü-tök	gyü-itek	gyütt-etek	gyütt-étek	gyü-étek	
(ők) gyü-nek	gyü-ik	gyütt-ek	gyütt-ék	gyü-ének	

Ez a forma első hallásra idegennek tűnik, de aki bizonyos nyelvjárást használ annak természetes, mert megszokta. Mivel a magyar nyelvjárásokban különböző magánhangzókat használtak így a formák is változhattak, ha nehezen lehetett kiejteni akkor betoldottak gyüvül, gyövöl, gyüvöl, használtak hosszabbítást gyüssz, gyúsz, magánhangzó cserét mégy, mígy, mész, mész stb., hatalmas volt a variációk száma. A magyar nyelv eme tulajdonságát ma nem nagyon említik, a fentiekből látható, hogy mi is ennek az oka!

Fogadjuk el, hogy a we a mi és a szlávok my(mi) kifejezése azonos, csak kiejtési különbségek vannak. Na, de ez sem teljesen egyértelmű, mert a „régii“ nyelvben használták a mink kifejezést, ami eléggé kusza, főleg ha megnézzük a további személyek logikai elrendezését.

te többesszáma lenne tek, vagyis tík(használták is) rövidült ti-re

ő többesszáma ök

ön többesszáma önök

Az én-nel probléma van, mert ennek többesszáma **mi**, régebben használták a **mink**-et is, ez bizony kettőzés, mert itt benne van a **mi** és az **én**ek. Az **én**ek összevont **nk**-ja van az igeragozásban (**mi**) tud-**én**ek - tud-**unk**, (**mi**) felel-**én**ek - felel-**ünk**. A továbbiakban meg kell említenünk, hogy a tájnyelvekben az **én** lehetett **éjn**, **eíjn**, **íjn**, **ín**, kihagyásosnál **í**(mint pl. **ím**emondtam), de az **n** cserélhető **m**-re, akkor pedig **ém**, **éjm**, **ím** stb.. Ha már említjük az „í“-t, ott van az angolban „I“, mára már „áj“-nak ejtik. Fordítottja a szláv nyelvekben **ja**, **já**, oroszoknál **я**(ja). Az angol használja az **ém**, vagy **ím** fordítottját, amikor az „én vagyok“ az „it's **me**(**itsz** **mí**)“ formában jelenik meg, ugyanúgy az „ez én vagyok“ is „this is **me**(**disz** **iz** **mí**). Már említettem az előbbieken, hogy vannak olyan nyelvek, ahol a többesszámot nem a **k**-val, hanem az **i**-vel képzik, akkor ott **én**, **ém** nem **én**ek, **ém**ek lesz, hanem **éni**, **émi**, s mivel ott nem kedvelik annyira elől a magánhangzót az **I**(áj)-ból is **ja** lesz, de az **ad** is **dá**, vagy az **evezni** is **veslovať**(**veszlovaty**)(és lehetne még keresni tovább a példákat), akkor ott az **émi**, **ími** is **mi** lesz, majd így kerülhet vissza a magyarba, mert a ráhatás az ide-oda irányba működik. Ha megnézzük a görög kifejezéseket, azokkal is érdekes dolgokhoz jutunk. **Én** az **εγώ**(**egó**) a **mi** az **εμείς**(**emeísz**), vagy **τι**(**ti**)(de ez jelenti a **mi**(t), **milyen**-t is), de **enyém** már **δικό μου** (**dikó** **mou**) a **miénk** meg **δικό μας**(**dikó** **masz**). A **te** az lehet **εσύ**(**eszú**), a **ti** az **εσείς**(**eseis**) a **tiéd** lehet **δικό σου**(**dikó** **szou**) a **tiétek** lehet **δικό σας**(**dikó** **szasz**). Vizsgálódjunk egy kicsit a „régí“ nyelv lehetőségei szerint. Az **én**-nel összefügg az **ém**, **ín**, **ím**, **éjn**, **énj**, **í**, **I**(áj), **já**, **ja**, **me**(**mí**), miként válthatunk ebből **εγώ**(**egó**) -ra. Hát az írás és ennek olvasása a hibák keletkezésének a leggyakoribb lehetősége. Írott formában a **γ**(gamma) hasonlít a **v**(nú) -re és az **υ**(upszilon, ipszilon, üpszilon) -ra is, elég ha **nú** helyett **gamma** lesz, vagy fordítva és az **éno** -ból **égo**, **egó**, **ego**(latin) lesz, majd izlandi **eg**, **ég**, norvég, dán **jeg**, svéd **jag**, holland **ik**, német **ich**. Ez a **ch** = **g** = **k** lehet a magyar jelen idő 1. személyéhez ragasztott **k** magyarázata - **én** beszélek, **írok**, **tanulok**, az **ém** formából, pedig a tárgyias ragozás **m**-je - **én** beszélem, **írom**, **tanulom**. Megemlíthetjük még, hogy a franciák is használják mind a két formát **j'**, **je**(**zsö**), **moi**(**moa**), a francia kiejtési forma „zsö“ fordítottjához hasonlít a bolgár **az**(**az**). Az **enyém**(**enjém**, **ejém**, **eniém**) fordítottan megjelenik a többi nyelvben is - bolgár, orosz, ukrán, szerb **мой**(**moj**), lengyel **mój**, cseh **můj**(**múj**), szlovák **môj**(**muoj**), angol **mine**(**main**), német **mein**(**majn**), holland **mijn**, svéd **min**, francia **mon**, **mien**(**mijen**), olasz **mio**(**míjo**), latin **mea**, spanyol **me**, **mina**(ez fordítottan egy „a“-zós nyelvjárásbeli is így ejtené **aním**). A görögöknél láthattunk a fentiekben érdekes képzéseket. A birtokos személyes névmások az **enyém** - **δικό μου** (**dikó** **mou**), **tiéd** - **δικό σου**(**dikó** **szou**) stb., a **dikó** (**dikó**) -val képződnek (de ez itt nem a kalyibába összetákolt fekvőhelyet a dikót, ágyikót jelenti), amit ha „régí“ nyelvre áthelyezünk akkor jelentése **ödkió** **ömou**, szebben **görrögösebben** **ödkiő** **ömöü**, **hellászosan** **athkié** **émé** - ma magyarul az **kié** **enyém**(**é**), de fordítva is lehet **uomö** **ókidö** - **émé** **akidé** - ma magyarul **enyém**(**é**) **akié**. Maradt még a **te** és az **εσύ**(**eszú**) rokonítása, ehhez elég tudni, hogy a **th** -t olvashatjuk keményen, mint az angol **there**(**dea**, **dēr**) = **ott**, vagy lágyan **bouth**(**bousz**) = **mindkettő**. Most helyettesítsük be az **εσύ**(**eszú**)-ba a **th**-t **ethú**(**ethú**), fordítottan ott a magyar **te**, egyenesen a francia **tu**, (**toi**), olasz **tu**, spanyol **tú**, na meg a német **du**(**dú**)(csak ezt meg így kellene felírni **thu**). A **te** = **εσύ**(**eszú**) adja meg a magyar és a szláv 2. személy igeragozás alakját **írsz** - **píšeš**(**píses**), **robotolsz** - **robíš**(**robís**) stb.. Az angol **you** egy kicsit rejtettebb ott az **Y**-upszilon a kulcs. Ha értjük az elnevezést **Y**= **ú**, vagy **ü** phön(fenn) **szö**-lő-n, vagyis az „ú, vagy ü betű fenn van a **sz**, vagy **l** betűn“. Véletlenül a magyar rovás **sz** betűje egyenes vonal, mint a latin **l** is. Most helyettesítsük mind a kettőt a **you**-ba, akkor lesz **uszlou**, de bizonyos nyelvjárásokban a **l** nagyon sokszor kiesett a szavakból volt - vót, bolt - bód, csinál - csiná, stb., akkor most hagyjuk ki és lesz **uszou**, de akkor az megfelel a görög **εσύ**(**eszú**)-nak, csak valakik elfelejtették olvasni, amit leírtak az elődeik, így keletkezett a mai zűrzavar, - vagy lehet, hogy valakik erre rá is segítettek? Maradt még egy dolog a többesszám egyik fajtájának a képzése **én**, **ém** - **mi** - **εμείς**(**emeísz**), **te** - **εσύ**(**eszú**) - **ti** - **εσείς**(**eseis**), ember - **άνθρωπο**(**ánthropo**), emberek - **ανθρώπους**(**ánthrópusz**)(vagy **άνθρωποι**(**ánthropoi**)). Az **i**-

vel képzett többszám magyar és szlovák kapcsolatát már említettem, az „sz”- esnek is található magyar kapcsolatot, mert az s és a sz cserélhető és bizony benne van a sok kifejezésünkben, ennek a k-jával képzti a magyar a többszámot, a görög meg az elejével, de mivel szejp, jobban mondva pösze, ezért nála szok lenne. Na és ezzel képzti az angol is a többszámot - könyv - book, könyvek - books(buksz), tánc - dance, táncok - dances (danszíz), ló - horse, lovak - horses(horszíz) stb.. Erre mondhatjuk közösen az angolokkal how many(hau meni) - húú mennyi egyezés, egymással összefüggő kifejezést találtunk itt!

Ebben a részben maradt a merre - where - alaki egyezése, de értelemben használják a hol, ahol, hová magyar és a kam, kde(kgye), kade(kagye) szláv kifejezésekre. A szláv kifejezések ebben az értelemben szinte hozzáférhetetlenek. A merre - where értelmi egyezést támogatja, hogy az erre kifejezésre használják a - whereupon - t, amelyik „régí” nyelvi olvasatban lehet uwhereuphonö - e-zösen ehereefene - ma magyarul ejtve errefelé.

Gondolom, hogy a kifejezéseknek több nyelvből történő összehasonlítása újra megmutatta, hogy mennyire pontatlan, vagy manipulálható, ha egyszerre mindig csak két nyelvet hasonlítunk össze. Ha több nyelvet hasonlítunk össze, akkor meglelhetjük a deformációk okait és meglelhetjük a mélyebb összefüggéseket a nyelvek között és helyére tehetjük a mai magyar nyelvet, amelyik nem azonos az „ősnyelvvel” a „régí” nyelvvel, amelyiket évezredekkel ezelőtt az emberek beszéltek. Az tény, hogy a magyarok sokat, megőriztek a „régí” nyelv tulajdonságaiból, de nagyon sokat eltékoztak, főleg az utolsó száz-százhusz év alatt. A kiválasztottság eszméjét ott kell hagyni azoknál, akik évezredek óta erre építik egész létezésüket, majd a természet rávezeti őket is az igazságra. Isten malmai lassan örölnek, de megbízhatóan!

Varga István, 2012 október 18. Fülek

## 5.) ÖSSZETETT SZAVAK

Könnyű belátni, hogy ha összetett szavak egyeznek, akkor a bizonyosság hatványozott. Ugyanis ha nem csak az összetételt alkotó szavak alakja és jelentése, hanem az együtt kiadott jelentésük is egyezik, akkor a teljes szó különösképpen egyezik. Vagyis a tévedés esélye nulla (az alábbi példákban a mai magyarhoz viszonyított többlet hangokat kissé feljebb toltam):

warehouse	storehouse	necklace	chimney-sweeper
áruház	tárház	nyaklánc	kéményseprő
obchodný dom	skladisko(szklagyisko)	náhrdelník(náhrgyelnyík)	kominár

E szavak jelentése is tökéletesen egyezik, vagyis ezek az összetett szavak is csupán **kiejtési változatai egymásnak**. Ráadásul itt nem is 4, hanem  $2 \times 4 = 8$  szó egyezését is bizonyítottuk. Egyedül az angol store igényelhet magyarázatot. A szókezdő „s” csupán kiejtést díszítő hang, amiről később szólok.

Ezek az összetett szavak már az újabb korban keletkeztek, azért még összehasonlíthatjuk őket, de már lehetnek egymásnak tükörfordításai is. Az áruház és a warehouse lehet, hogy egyezik és még jobban hasonlít, ha régiesebben írom, olyan módon, amikor még nem használtak hosszú magánhangzókat. Az angol a w-t double (j)u-nak is nevezi, vagyis *kettőzött u*, akkor „uarehouse – auruhauzö, persze ezt egy jó palóc még ma is āuróuhāuz, vagy uārōhuáz-nak ejti. Vajon melyik lehet az öregebb a palóc, vagy az „irodalmi magyar”, amiből általában kiindulnak az összehasonlításoknál? Az árunak is meg van a szlovák megfelelője tovar, hogy jobban hasonlítson fordítsuk meg ravot – arovt – ha „v = u” arout – ārout – ma áru(l)t



lenne az alakja. A szlovák kifejezés is összetett, ebből a *dom* (magy. othom) = ház kifejezést már megtárgyaltuk az előbbieken. Itt most maradt az *obchod* = üzlet, bolt, tájsz. bót, bóth-bód(pontosabban *obchodný* = üzleti, bolti, ahol a *-ný* egyenlő az egyik szlovák melléknév képzővel). Az üzletben nemcsak üzletelünk, hanem veszünk és adunk el. Most, ha a „régii” nyelv szerint bontjuk fel a kifejezést, akkor *bód* – obōod – abō od ō – abō ad ē – ma *abbó(l) ad e(l)*. Mivel a *bódnak*, lehet egy *h*-zós alakja is, vagyis *bhód* (semmi nem változik, csak *ebhő adó ē* lesz), s mivel a *h = ch = k* egyből adódik a *bchód*, hogy jobban ki lehessen mondani lesz *obchod*. A „régii” nyelvnek ez sem okoz gondot, ha *c = c*, akkor *obo oc(h)od ō* – de még ezt is lehet érteni, *c = tsz – abó otszhad ē - abó otsz hath ē* – mindig egyazon értelme van *abból adhat el*. Itt most megint meg kellene említenünk azt, amit a szkíták nyelvéről feljegyeztek, vagyis, hogy lehetett lejegyezni így is, meg úgy is, lehetett mondani így, vagy úgy is de a mondandó tartalma nem változott. Ez is egy jó példa erre. Hamár idáig eljutottunk, akkor nézzük meg, hogy van e megfelelője a magyarok nyelvében a szláv *-ný* {(-ná, -né /-nuo/) - *pekný*, *mohutný*, *darobný*, stb.} melléknév képzőre. „Irodalmi nyelvű magyaroknak” biztosan nincs, de a tájnyelvű parasztnak volt, pl. milyen pap? – *tanuló*, *beszélő*, *okuló*, ez „l” nélküli formában *tanuó*, *beszénő*, *okuó*, de mivel így elég nehezen kiejthető, volt, ahol ilyenre módosult „*tanúnó*, *beszénő*, *okunó*, ami alkalmazható az összes ilyen végződésű melléknévi alakra – kiránduló - kirándúnó, szál(l)ó - szánó( és itt a példa arra, hogy miért mondták az idegen papok azt, hogy „ha nem közékük születél, akkor soha nem fogod megérteni ezeknek a magyar parasztnak a nyelvét”, mert az égen *szánó* madár az mást, mint a szegényt *szánó* jószívű ember). Az ilyen hasonlóságok felismeréséhez jóval többet kellene tudni őseink „régii” nyelvéről. Nem olyan nehéz, csak szabaddá kell tenni az elménket és akkor ráérez az ember.

A *storehouse* „s(sz)” hangja lehet díszítőhang, de lehet a „régii” határozott névelő az „az” maradéka is. A második szót a *houset* már összehasonlítottuk az előbbieken. Most marad a *store* és a *tár* kifejezések összehasonlítása. Ha megnézzük a szótárban, akkor kapunk egy csomó értelmet. Íme:

	áruraktár
	beraktároz
	bolt
	depó
	elraktároz
	felszerel
<b>store</b> [UK:	hízalásra való sovány marha
<i>sto</i> : ]	hízó jószág
[US:	hízó marha
□ <i>sto</i> : r]	kereskedés
	készlet
	készlet (áru)
	készlettel ellát
	raktár
	tartalék
	tárol
	üzlet

Láthatjuk, hogy az angol nagyon eltérő értelmekben is használja a kifejezést. Ebben az esetben a *tárolás* áll legközelebb az angol kifejezéshez. Azt, hogy mennyire komplikált az összehasonlítás nézzük meg így: a *store*nak megfelel a *raktár* kifejezés is, aki raktároz az *eltesz*, most alkalmazzuk a „régii” nyelvet, fordítsuk meg a szót és vegyük „l” nélküli paraszti nyelvjárás szerint - *ēre* tősz, ma *el(re) tesz*. Aki raktároz, az összerak, leállít, egyhelyre egy csomó dolgot és így tárolja. Ez a „rak-tár-ház(helység)” a szlovák *sklad*(szklad), *skladisko*(szkladisko), ami a nyelvtan szerint *sklad* + *isko* szóképzőből

keletkezik, mint hľadisko(hlagicisko), nálazisko(náleziszko), kúpalisko(kúpaliszko), stb.. A szó a „régí“ nyelv értelmezésében öszök āladjöske – öszög āladjöske – ma összeállódóska, de még ezen is lehet pontosítani, d = th, tehát ösög ālatöhjöske - mai nyelven összeállató helyecske. Mindemellett nem szabad elfelejteni, hogy a tár másik magyar értelme a tární, vagyis kinyitni, pl. kitární ablakot, feltární a sírt, kitární a karjainkat, de ezt már másik kifejezéseknél kell alkalmazni. Amikor három nyelvet hasonlítunk, akkor jóval érdekesebb eredményeket kapunk a nyelvrokonságokra.

picklock  
 pöck-lak(at)  
 tolvajkulcs  
 zlodejský klúč(zlogyejszky klyúcs)

Csupán régies, azaz fordított a szórend az angol szó esetében, mint pl. régen egyensúly = rovnováha súlyegyen = váharovná(lenne) volt. Tehát pöcklak(at) a ma szokásos szórenddel: lakatpöck, lakatpöcök.

Nézzük meg először a szótárban a pick jelentéseit, van belőlük egy csomó.

	<a href="#">célba vesz és lelő</a>
	<a href="#">csákány</a>
	<a href="#">csipeget</a>
	<a href="#">csipked</a>
	<a href="#">eszeget</a>
	<a href="#">fogpiszkáló</a>
	<a href="#">fogvájó</a>
	<a href="#">foszt</a>
	<a href="#">gondosan kiválaszt</a>
	<a href="#">gondosan megválogat</a>
	<a href="#">java vminek</a>
	<a href="#">kikeres</a>
	<a href="#">kipiszkál</a>
	<a href="#">kiszed</a>
	<a href="#">kiszemel</a>
	<a href="#">kiválaszt</a>
	<a href="#">kiválasztott</a>
	<a href="#">kiválogatás</a>
	<a href="#">kopaszt</a>
	<a href="#">leszed</a>
	<a href="#">letép</a>
	<a href="#">lop</a>
	<a href="#">piszkál</a>
	<a href="#">rág</a>
	<a href="#">rágcsál</a>
	<a href="#">szed</a>
	<a href="#">szedeget</a>
	<a href="#">színe-virága vminek</a>
	<a href="#">szúr</a>
	<a href="#">tép</a>
	<a href="#">váj</a>
	<a href="#">választ</a>
	<a href="#">vminek a java</a>
	<a href="#">vminek a színe-virága</a>

Van itt minden. A piszkál, ami megegyezik a pickel, ha c = sz, ami sokszor előfordul. Itt van a fogpiszkáló, fogvájó, de nincs itt a pöcök, pedig ha c = c, akkor ez teljesen egyezik. No, de mit lehet tenni, ilyenek a szótárkészítők. Nézzük meg a lockot is a szótárban.

<b>lock</b> [UK: lɒk] [US: ɫɑ : k]	<a href="#">átzsilipel</a>
	<a href="#">becsuk</a>
	<a href="#">bezár</a>
	<a href="#">bezárul</a>
	<a href="#">bezsilipel</a>
	<a href="#">csukódik</a>
	<a href="#">elakadás</a>
	<a href="#">elreteszel</a>
	<a href="#">elzár</a>
	<a href="#">gyapjúpihe</a>
	<a href="#">hajfürt</a>
	<a href="#">hajózsilip</a>
	<a href="#">kormányozhatósági szög</a>
	<a href="#">lakat</a>
	<a href="#">rögzít</a>
	<a href="#">tincs</a>
	<a href="#">torlasz</a>
	<a href="#">zár</a>
	<a href="#">záródik</a>
	<a href="#">zárul</a>
	<a href="#">závázat</a>
<a href="#">zsilip</a>	
<a href="#">zsilipel</a>	
<a href="#">zsilipen áthalad</a>	
<a href="#">zsilipen átkel</a>	
<a href="#">zsilipet emel</a>	
<a href="#">zsilippel elzár</a>	

Itt szintén sok kifejezést találunk. A **lakattal** az a hiba, hogy csak a **lak-loc** egyezik a végére többletet kell tenni, mint az **-at**, ami nem felel meg az angol szóvégi **k**-nak. A szótári szavakból értelemileg érdekes a **zárás**, **reteszelés**. Amikor **zárunk**, akkor **tolunk**, vagy **lökünk**, főleg akkor érdekesek ezek a kifejezések, ha ismerjük a régi tologatható zárószervezeteket, amit valamikor „**rigli**“-nek neveztek. Fordított értelemben ez szépen parasztosan „**lög rá**”(ma **lök**d rá) –nak jelenik meg. Ha ezután a **lök**ből indulunk ki, akkor a **lock** az **lök** és ha **c=k**, akkor **lökk**, ebből **lök**őke. Együtt a **picklock**, pedig **pöcöklök**őke. Mai tudományos világunkba, hogyan is lehetne ilyen szavunk, ma **tolvajkulcsunk** van és a szlovákban is **zlodejský kľúč**(**zlogyjejský klyúcs**). A **tolvaj** szavunk gondolom ismeretlen eredetű, pedig ha megfordítjuk, akkor **javlot-ajvölöt-** parasztosan „l” nélküli nyelvjárásban **ajvöt**, ma **elvett** és ez bizony a tolvajok legjellegzetesebb tulajdonsága. Ugyan ez jelenik meg a szlovák **zlodejský** kifejezésben is. „Régi” nyelven olvasva **zlodejský** - ha **d= th** az **ölötöhöjöske** – „e“-zösen **azeltehejöske-** ma úgy mondanánk az **eltevöske**. A másik kifejezés a **kulcs**, szlovák **kl’uč**(**klyúcs**), cseh **klíč**(**klícs**), angol **key**(**kí**), vagy **clue**(**klú**). Ezek a kifejezések mind rokonok, de mi lehet az értelmük? Tegyük „régi” nyelvbe és parasztos „l” nélküli formába majd a **cs = ts**, **kulcs** – **kücs** – **küts** – **küütös** - ma ez bizony **kiütös**. Teljesen véletlenül meg van az angolban is ilyen értelemben **toggle**(**toŋəl, togöl**) - **ötögögöl** - tehát **ütögöglő**, röviden **ütöglő**, **ütögöl**,(igazi magyaros képzés - **köböl**, **hömpöl**(y), **pöröl**(y), stb.), persze ez mára a magyarban **ütögető**nek hangzik.

elope

ellopa

ulúpi, ukradne(ukradnye)

nőt férfi megszöktet

muž utečie so ženou(muzs utyezsie szo zsenou)

Erre elég egy ismert mondatot idézni: “ellopja a menyasszonyt = ukradne nevestu(ukradnye nyevesztu)”. Tehát a régi lányszöktetésről = pomôct’ utiect’ dievčat’u(pomuocny utyiecity gyievcsatyu) van szó, csak az ezt kifejező szó régies kiejtése „fagyott bele” a mai angolba.

Itt annyira egyértelmű, hogy mind a három kifejezés csak kiejtési változat, hogy nem kell velük bővebben foglalkoznunk. Van azonban egy érdekes bejelentés „csak az ezt kifejező szó régies kiejtése „fagyott bele” a mai angolba“. Nos, ha tudjuk, hogy a magyarnak voltak régies formái, akkor ezt miért nem használják az összehasonlításokban? Miért csak az irodalmi magyar kiejtéseket használják a magyarok a nyelvösszehasonlításaik során?

redneck  
rőtnyak  
rudý krk, červený krk (cservení krk)  
*vidéki ember*  
*vidiecký člověk(vigyieckí cslovek)*

Jelent az angolban bunkót, faragatlan alakot is. Értelme: a paraszt ember előre hajolva dolgozik, így nem az arcát, hanem a nyakát barnítja le a nap. A „rőt nyak” kifejezés ezért jelent parasztot.

A rőtnyak átvitt értelmét Varga Csaba nagyon szépen megmagyarázza. A red – reth – rudý – ruthý – rőt – rőth kifejezések egyezésében sem lehet kételkedni, mivel d = th, így mindhárom nyelv kifejezése azonos. A neck és a nyak látszólag egyforma, a szlovák krk viszont nem hasonlít, mivel más képet takar. Induljunk ki az egyik angol kifejezésből a neck-pieceből, ha ezt „régii” nyelven értelmezzük, akkor ez necüköpiece – ha az első c = sz, akkor neszkő, tehát nőszki = kinősz, ha a második c = k, akkor ott pieke-pőjeke-phőjeke-fejeke, teljesen mai értelemben nő(l)sz ki feje(cs)ke, és tényleg onnan nő l ki. De a nyak is a törzsből nősz ki, vagy, ami kinől az kinyúlik is, tehát nyak- njak, u-zósan nujuak – nyuak – ma rendszeren nyú(l)k, nyu(l)ák, nyu(l)ka, nyu(l)óka-nak kellene nevezni azt, amit nyújtogatni szoktunk. Az angolban a nyakra használják még a crag(kræg) kifejezést, ami megegyezik a szlovák krk-el, mivel s mivel lehet úgy a c = k-val, mint a g = k-val, ebből lehet a „régii” értelem körk, körke, körg, körög, vagy körögő, még pontosabban körrögő, mivel a nyak forgatja a fejet körbe. Persze, hogy ezt így megértjük, ahhoz meg kellett volna őrizni a „régii” nyelvet.

rent\*  
árenda  
renta  
*kiad, bérbe ad, haszonbér*  
*vydá, dáva do prenájmu*

A kifejezés „áron ada = dáva za cenu”, összevonva „árenda”, majd ebből kiesett a szókezdő és a szó végi magánhangzó, s maradt az angolban a rend > rent. (Czuczor-Fogarasi szótár.)

\* A rent-hez hasonló mértékű összevonás pl.: sziporka-spark = iskra.

Mind a három nyelv kifejezése egyezik, csak az angolban és a szlovákban a d = th - ból lemaradt a „h”.

## 6.) SOK LÚD DISZNÓT GYŐZ

Egy másik bizonyítási módszer a „sok lúd disznót győz” alapon működik. Ha számos olyan szót tudunk bemutatni, melyek között az eltérés nem több, mint amennyit a tájnyelvi kiejtések eltéréseinél tapasztalhatunk, (mint pl. kórógyi léity-légy, koódés-koldus), akkor csupán **kiejtési változatokról** van szó.

loose	soused	shawl	buoy	house
laza	sózott	sál	bója	ház
lahký(lyahký), vol'ný(volyný)	solený(szolený)	šál(sál)	bója	chata, dom

field	poor	tusk	neck	chunk
föld	pór	tüsk(e)	nyak	csonk
pôda,	chudobný	třň(třny)	krk	torzo

noise	cheapen	clench	leak	pathic
nesz	csappan*	kilincs**	lék	beteg
šramot(sramot)	padá	kľučka(klyucska)	diera(gyiera)	pacient, (patsient), chorý

\* *A víz szintje, ahogy valaminek az ára is csappan, más szóval: csökken = znižuje sa (znyizsuje sa).*

\*\* *Kilincs mély hangon kallancs, azaz kallantyú. Hát nem az?*

Ezek csak kiragadott példák. A tanulmány végén, a függelékben 500, mindmáig ennyire tisztán megmaradt egyezést mutatok be.

Azt láthatjuk, hogy e szavak esetében az eltérést csupán az angol nyelvre jellemző sajátos hangképzés és hangkészlet adja, több különbség nincs, sőt, még a helyesírási eltérést is le kell számítanunk, pl. sh = s, ch = cs. E módszer erejét könnyen belátja az, aki megpróbál 5-10 ilyen egyezést kimutatni mondjuk a szlovák és a tibeti nyelv között. Ha nem lehet, akkor nincs egyezés, ha lehet, akkor van.

A „sok lúd disznót győz” módszer jó, de az a probléma vele, hogy nincs meghatározva, mennyi „lúdra”, hasonló kifejezésre van szükség ahhoz, hogy két nyelvet rokonnak mondjunk. Ez mindig a hatalmat kiszolgáló „tudós” elit jóakarától függ. A „finnugor” nyelvrokonság bebizonyításához a „magyaroknak”, elég úgy 150 egyező szó. Ezeknek az alapján betanítják (butítják le) a magyar gyerekeket az iskolában annyira, hogy később még 500 angol, vagy ógörög szóegyezésnél sem gondolnak az emberek magyar angol, vagy ógörög rokonságra. Az iskolai „agymosás” tökéletességét mutatja az is, hogy Varga Csaba összegyűjtött, úgy 670 közös magyar és szlovák(szláv) szót, amit már jó párral kibővíttem, ezenfelül a genetikusok bizonyították a magyarok és a szlávok nagyon nagyfokú genetikai rokonságát, s ezt vissza is vezetik tízezer esztendő távlatokra, ennek ellenére a magyarok és a szlovákok még mindig ott tartanak, hogy a magyarok átvették a kifejezéseket a szlávoktól, vagy, ha a magyar alternatívákat nézem, akkor ott átesnek a ló túlsó oldalára és kijelentik, hogy a magyar az „ősnyelv”, amiből minden nyelv kialakult. Érdekes, hogy nem akad olyan ember, aki nyíltan ki merné mondani, hogyha a biológiai ősök közösek voltak, akkor a nyelvnek is közösnek kellett lenni és ezt a közös „rég” nyelvet alakították más irányba a magyarok és a szlávok is. Ez, viszont azt jelenti, hogy nem lehetett kölcsönözni,

mert a közös, az közös. Ha valaki ebből ki akar sajátítani valamit, hogy az csak az övé, akkor arra a magyarok azt mondják „ellop”, a szlovákok meg azt, hogy „ulúpi”. Ez egy közös szó, itt csak arról lehet elmélkedni, hogy melyik hasonlít jobban a eredeti „régí” kifejezésre. Ennek, viszont nem látom értelmét, mert a magyar nyelv sem változatlan, annak ellenére, hogy az írásbeliség a változatlanság látszatát kelti. Ennek oka az, hogy csak kevés ember írt, főleg a papok, akik nagyon sokszor idegen anyanyelvűek voltak és természetesen a pap generációk egymástól tanultak és már abban az időben kialakult az a kötöttség, hogy a tanultak, az elit, nem használhatta a műveletlen paraszt tájszólásos kifejezéseit. Varga Csaba is a magyar nyelv változatlanságának volt a híve, szintén az írásos emlékekre hivatkozva, de ezt saját maga cáfolja meg, amikor lejegyzí ezt: Ha számos olyan szót tudunk bemutatni, melyek között az eltérés nem több, mint amennyit a tájnyelvi kiejtések eltéréseinél tapasztalhatunk, (mint pl. kórógyi léity-légy, koódés-koldus), akkor csupán **kiejtési változatokról** van szó. Szerintem ezek nem kis változások, hanem olyan nagy variációs lehetőségekre mutatnak a magyar nyelven belül is, hogy a szavak jóformán teljesen elváltoznak és csak a mondatból következtethetünk arra mit is jelentenek, pl. ha a légy lehet léity, akkor lehet lígy is(mint, ahogy a szlovákiai Kürt környékén a szép-szíp, a beszél-beszí(l), stb.), ebből keletkezhet líity, vagy líjty, ha meg röviden legy, abból lehet leity, lejty, ami keményen lejt, na mit is jelentett az eredeti kifejezés? A léity és a lejty, kiejtési változatai egymásnak, vagy pedig külön jelentésű szavak? Ja, hogy ezt az írástudók így nem jegyezték le? Akkor ezt nem is kell figyelembe venni? Ezt már a magyar nyelv tanulmányozása során is tudatosítani kellene, de annál inkább az idegen nyelvekkel való összehasonlításainál. Az ebben a részben található szavak összehasonlítását, majd később a függelékben részletezem.

## 7.) A DÍSZÍTŐ HANGOK

Sokszor jelennek meg díszítő hangok a szavakban. Ez minden nyelvben megfigyelhető. E semmit sem jelentő, betoldott hangokat három ponttal magasabbra tolom. Például mihelyt-mihelyst = ihned'(ihnyegy), tüszent-trüszszent = prská(prszká). Ugyanígy teszek az angol szavak esetében is, pl: ráma-frame.)

Szó belsejében rendszeresen megjelenő „l” vendéghang:

mant/e	bu/bous	b/lubber	s/leek	s/uttish
mente	búbos	bubor	sík	szuttyos
plášť(plásty)	bu'vovity'(bulyvový)	bublina	čiará(csiara), rovina	sutinový(szutyinový)

o/d	c/ot	wi/d	c/lap
ód(on)	köt	vad, vid(ék)	csap
dávny, starý(sztarý)	tká, viaže(viazse)	divý(gyivý)	č'apká(cslyapká), pl'ačká(plyacská)

c/loud  
köd  
oblak, hmla

Itt is a rendszeres hangmegfeleltetésről és annak bizonyító erejéről van szó, csak ezúttal ugyanazon hang betoldásáról. Erre tökéletes bizonyíték, hogy ha ezeket a hangokat kiviszem a fenti angol szavak mindegyikéből, akkor mindegyik esetben az azonos jelentésű magyar szót kapom meg. Az „l” hang betoldása a magyarban is ismert, pl. sutty-slutty= čup(čup),

de régente rendszeres volt: csónak-csolnak = **člnok(cslnok)**, kócsag-kolcsag = **volávka, beluša(belusa)**. Avagy szláv példa: szavacska-szlovocsko, a szlovákban szlovécska.(tipikus magyar elhallása a **slovičko(szlovicsko)** kifejezésnek).

Szó elején is megjelenhetnek kiejtést díszítő hangok. Magyarban a „b” vendéghangra példa: rekeg-brekeg = **kváka**. Az angolból erre példaként az „f” hangot mutatom be vendéghangként:

<i>frounce</i>	<i>frame</i>	<i>fray</i>	<i>flag</i>	<i>fracas</i>
ránc	ráma	roj(t)	lóg	rikács

**vráska(vrászka) rám strapka(sztrapka), stravec(sztrapec) vlajka škrek(skrek), vresk(vreszk)**

A szavak összehasonlítását itt is elhalasztanám és a függelék feldolgozásakor végezném el. Számomra nagyon érthetetlen mind a két itt használt kifejezés, díszítőhang és vendéghang. A vendég jönni szokott. Honnan jöttek ezek a vendéghangok az angolba? Ha az „l” a példákban díszítőhang, akkor ez azt sugallja, hogy az eredetibb, ősibb alak a magyar, vagyis az „l” nélküli. Ebben az esetben a paraszti „l” nélküli, nyelvjárás, ahó „l” nélkü beszétek archaikusabb, mint az „l”-es(„l” nélküli, nyelvjárás, ahol „l” nélkül beszéltek, csak a szó elején levő „l” hangzott). Ennek viszont ellent mond az, hogy a magyarok is díszítettek „l” hanggal, vagyis: Az „l” hang betoldása a magyarban is ismert, pl. suttly-sluttly= **čup(čup)**, de régente rendszeres volt: csónak-csolnak = **člnok(cslnok)**, kócsag-kolcsag = **volávka, beluša(belusa)**, vagyis, ha az angol betoldja az „l” díszítő-vendéghangot, akkor a magyar „l” nélküliek az öregebbek, de ha a magyar toldja be az „l” díszítő-vendéghangot, akkor ott az „l”-es a régebbi kifejezés. Ez így elég kusza dolog. Ezenkívül ott van még a kérdés,- honnan jött át a magyarba is az „l” vendéghang?

## 7.) SZÓKÉPZŐ ELEMEEK

Szóképző elemekben is nagyfokú az egyezés, csak a kiejtés módosult kissé. Íme a szóvégi „-tt”-nek „-dt” „-d” hangra való módosulása:

washed	smoothed	languid	puffed	tumid
mosott	simított*	lankad(t)	puffad(t)	tömött
umytý	hladený(hlagentní)	malátny	opuchnutý	tlstý(tlsztí), napchatý

\* Pl. „smoothed lath”: simított lécs, ahol lécs = lath = **lata**.

Itt van egy kis csúsztatás, mert a magyarban a „t(t)”, végződés lehet a múlt idő jele, de jelenthet melléknévet. Itt melyikről van szó, mert az angolból válogatni kell, nem mindenütt jön össze.

Ő mosott(ruhát).	He washed(clothes).
Ez mosott ablak.(milyen?)	It is a washed window.

Ő írt(levelet).	He wrote (letter).
Ez írott levél.(milyen?)	This is a written letter.

Ő rántott (hátra).	He pulled (back).
Rántott csirke.(milyen?)	Breaded chicken.

Ő beszélt.	He spoken (talked).
------------	---------------------

Beszélt nyelv(milyen?)

Spoken language.

Hasonló vállogatás után egyezhet egynéhány a szlovák melléknevek közül is, mert ott is képezhetők a -t(ý, á, é)- vel, pl. itt a mosott - (u)myt(ý), puffatht -(o)pouchnut(ý), de ilyen képzéssel van a hlavat(ý), bradat(ý), stb., csak ilyenek között kellene keresgélni. A szlovák múlt időben nem találhatunk hasonlóságot, mivel ott a múlt, múnló, múnló(minulý) időből az „l”-t tették meg a múlt idő jelévé, pl. učil(ucsil), tlačil(tlacsil), hovoril, de erről már volt szó az előbbi részekben.

Az „-os” melléknév képző „-ous”, „-ish”, „-sh” alakban az angolban:

bulbous	papulous	poorish	reddish
búbos	púpolós	póros	rőtes
	(itt: hólyagos)	(szegényes)	
bul'vový(bulyvoví)	pupákový	chudobný	rudý, červenkastý(cservenkasztí)
lush			
lés			
(leves)			
šťavnatý(styavnatí)			

Ez a fajta melléknév forma a szláv nyelvekből teljesen kiveszett, egyetlen példát nem tudnák kimutatni.

A gyakorító -oz, -ez, -z (mint önt-öz, jel-ez, jel-z) az angolban -os, -s kiejtésű. Nálunk ez a „z” hang „l”-nek ejtve is használatos, például „kormoz” és „kormol”(a szlovák nyelvben ezt nem használják, helyette a „vymetá komín = kisöpri a kéményt“ alkalmazzák, de szószerint képezhetné korom = sadza(szadza), kormol = sadzuje(szadzuje)) ugyanaz, de a táncol = tancuje szót nem szokás úgy mondani, hogy táncoz, de értjük. Az angolok ezt a gyakorítót már túl gépiesen használják, ott is a szó végére teszik, ahol nem kellene:

dances	pisses	washes	mends
táncoz	pisiz	mosoz	mentez
	(pisil)	(mosdik)	ment
tancuje	pišá(pisá), čúra(csúra)	myje, myje sa(myje sza)	zachráni(zachrányí)
chirps	eats		
csiripez	étez		
(csiripel)	(eszik)		
čviriká(csviriká)	je (jedlo)		

Ennek a résznek az az érdekessége, hogy az angol kiejtésnek meg vannak a magyarban használt egyenes alakjai is. A washes kiejtésére fonetika angol 'wɒʃɪz, és amerikai 'wa : ʃæz, vagyis angol wasiz, amerikai wasöz. Ennek a wasiz féle képzésnek a magyarban megfelel ez a gyerekeknél használt forma tanciz, mosiz, etyiz(esziz), fagyiz, szabiz(-ik.-ni), turiz(a fejével), koriz, nyaliz, stb.. Az angolban viszont az ilyen fogalmakat használják úgy a többes számnál táncok - dances, mind az igeragozás harmadik személyénél ő táncol - he dances, vagy eats - enivaló, he eats - ő eszik. Ha bővebben nézzük a nyelvtant, akkor már nem annyira egyértelműek a dolgok.



A sok-sok további nyelvtani egyezés bemutatására itt nincs lehetőség. Egy nagyon mély közös jellegzetességet azonban meg kell még itt említeni. Ez pedig a folyamatos jelen képzője, az „-ing”. De vajon a ker-**ing** = **krúži(krúzi)** nem folyamatos jelen idejű-e, s csakis az ”-ing” miatt? Ugyanarról van szó, csak mi sokszor tovább fűzzük a szót, pl. csil-ing(el) = **pozváňat'(pozványaty)**, száll-ing(ózik) = **poletuje**, ács-ing(ózik) = **postáva(posztáva)** stb. Továbbá az illeszkedés miatt az -ing kiejtése -eng, -ong, -öng is lehet. Mint bus-ong = **oplakáva**, me-reng, öd-öng = **posníva sa(posznyiwa sza)**. (Legalább ezt azért már illett volna észrevenni.)

A nyelvtani egyezések tényleg nagyon megnyújtják a tanulmányokat. A hivatalosak még a keveset sem akarják észrevenni, mert akkor mindig tovább lehetne fűzni. Az -ing a folyamatoságon kívül főnevet is képez, magyarul is angolban is, csak nem biztos, hogy ugyanazon alapkifejezésekből **csiling-harang-dorong-korong**, **hering** = **herring**, **speling**-betűzés, **sailing**, **shipping**-hajózás, **flying**-repülés, stb..

## 8.) MONDATOK

Az alábbi mondatokat a finn-magyar nyelvrokonság főbb bizonyítékai közt tartják számon:

<p style="margin: 0;">Orvon silmä kyyneliä täynnä.          Árva szeme könnyel tele.          Sirotské oči so slzami sú plně.          (Szirotszké ocsi szo slzami szú plně.)</p>	<p style="margin: 0;">finn</p> <p style="margin: 0;">Kivistä verinen oli vävyn käsi.          Kövektől véres volt veje keze.          Od kameňov krvavá bola zaťova ruka.          (Od kamenyov krvavá bola zatyova ruka.)</p>
---	--

Az egyezés kétségtelen, még ha hosszabb tanulmányozást is igényel e mondatok azonosságának belátása. Kissé lehangoló ugyan, hogy minden tudományos és ismeretterjesztő munkában ugyanazt a 6-8 mondat-példát mutatják be, nyilván azért, mert ilyen egyező finn magyar mondatok létrehozása nagyon nehezen megy. De nagy szükség van rájuk, hiszen az azonos mondatok létrehozásának lehetősége „adu ásznak” számít, s ez természetes.

Most pedig nézzük meg, mit tudunk felmutatni e téren magyar angol viszonylatban.

Az eredmény már első pillanatban meglepő: nem csak néhány nehézkes mondat állítható párhuzamba, hanem szinte tetszőleges számú, melyek ráadásul a finn példáknál sokkal tisztábban egyeznek.

Az első példákban szakítsunk azzal a hagyománnyal, hogy mindig a másik nyelv mondatához igyekszünk megfelelő magyart keresni. Miért nem lehet ez fordítva? Itt tehát az a kérdés, hogy lehet-e magyar szerkezetű mondatot a magyarral azonos angol szavakkal mondani?

Hogy mennyire lehet, annak bizonyítását azzal is nehezítem, hogy csak w-v-m módosulású szavakat alkalmazok:

Merre ment?	Mit mos?	Vad vándor ment.
Where went?	What wash?	Mad wander went.
<b>Kade išiel? (on)</b>	<b>Čo umýva?</b>	<b>Divý vandrovník išiel.</b>
<b>(Kagye isiel? (on))</b>	<b>Cso umýva?</b>	<b>Gyiví vandrovnyík isiel.)</b>

A mondat egyeztetéseknek egyáltalán nem vagyok a híve. Az gondolom, hogy az ilyen erőltetett hasonlóság bizonyítással kár a finnugor szintre süllyedni, vagy ez az a szint, amikor Július Handžárik kivesz egy mondatot „Drahá je tá riedka kaša!“, ami nagyon hasonlít

a „Drága ez a ritka kása“-ra és ebből a hasonlóságból kimondja, hogy a szláv(szlovák) nyelv öregebb, mint a magyar és a magyarok, mindent átvettek a szlávoktól(szlovákoktól).

Az alábbiakhoz két további dolgot szükséges tudni.

a) Az egyik az, hogy az angol „he” azonos a magyar „ő = on ”-vel. Ugyanis nem régen még mi is h-val ejtettük ezt a szót. Egy példa Szalay Ágoston 1547-ben kelt leveléből: „... azt hó be nem tudja szolgáltatni”. Ez a hó az angolban he.

Pontosítsunk egy kicsit. A „rég” magyar nyelvben nagyon változatos volt a szavak kiejtése, ez az, amit nem szívesen emlegetnek, se nem tanítanak, csak az „irodalmi magyar nyelvet” nyomják előtérbe. Akkor nézzük hány féle képpen ejthették az egyes szám harmadik személyét. Ha tárgyilagosa akarunk lenni, akkor nem használhatjuk fel mindig csak azt a formát, ami nekünk pont megfelel a többit meg kifelejtjük. Íme a teljes idézet, innen:

<http://osnyelv.hu/czuczor/o2o2.html>

Az ő igen gyakran eljön mind némely régiéknél, mind tájdivatosan ű alakban is, pl. a régiéknél a Nádor-codexben: "Hogy űtet halálra adnák." "Űtet neköd nem attok (adtuk, szomorú, dolog ha ezt már akkoriban magyarázni kellett a „magyaroknak!“) volna." A Górcodexben: "És mene (mennyi, miért nem lehet egyenesebben minő) nagy szörnyüségös kín leszön az ű illete." A régi magyar Passióban "Felele kedeg Judás, ki űtet elárulta." "Ű vacsorájok levén kedeg Jézus felvön kenyeret es megáldá, es megtöré, és adá ű tanejtványinak." "Es tehát űk szerének neki harmincz ezüst pénzt." A Döbrentei codexben: "Köd és setét felleg űkörnyöle; igazság és itilet ű székinék segedelme. Űneki tűz előtte megyen és környöl ű ellenségit gerjeszti. Ű villámási széles földnek fénylenek" stb. Néha a régiéknél lehet (szelletet) vesz maga elébe, pl. Bátori László bibliájában: "Annak okáért háborgatják vala hűtet (hűtet).... Jézus kedeg felele hűnekik." Szalay Ágoston 400 m. levele közöl, pl. 1547-ből: "Hogy hők (hwk) be nem adják külenben." "Hogy imár (immár) azt hó be nem tudja szolgáltatnia." "De még az viczeespán sem adott az hó jószágából az mostani rovásba csak egy penzt es be." "Mert groff uram azt az hó számára vette." (Lehet mindenütt ,hü'-nek is olvasni). A régi Halotti beszédben pedig v szellettel: "Tilootla vőt igy (egy) fa gyimilcsétől." "Mend vő fajának haláloot evék." (Toldy F. olvasása szerént). Néha a régiéknél utól is találjuk a szelletet. "Az miről szóltam Pozsonban szömélyöm szörént őh (ewh) k(egyelmé)vel." "Ércse meg uramtul, mi őh k(egyelmé)nek akaratja ez ith való dolgokból."

Ezután, vagy az nem igaz, hogy a magyar nyelv csak nagyon nehezen változik, vagy az igaz, hogy magyarul rendesen nem tudó emberek írtak magyar nyelven is. Lehet választani!

b) Másik tudnivaló pedig az, hogy tévedés az angol „is”-t igének, (segédigének), különösképpen hiba létigének tekinteni. Nem ige, hanem az „az = ten(tá,to)” mutató szóval azonos.\*

Speciális eset, amit megpróbálhatunk mondatokba öntve megmutatni. Aztán ehhez megerőszakoljuk úgy a magyar, mint az angol nyelvet és a végén még is el kell hangoznia (idézet jóval lejjebből): **Igaz, az angol is érthető igének is**, amit itt a bal oldalon elemzett ,sok az ág’ és a ,sok ág **van**’ kijelentések felcserélhetősége magyaráz meg. **Persze, hogy ige is**, mert tudjuk, hogy a többi személynél nem bizonyítható a **mutatószó**: I am mere muck - Én merő mocs(o)k **vagyok**, You **are** mere muck - Te merő mocs(o)k **vagy**, We **are** mere muck - Mi merő mocs(o)k **vagyunk**, stb.. Hogyan lehet ezt mutatószóval helyettesíteni?

Ezt könnyű megmagyarázni. A titok nyitja abban rejlik, hogy a magyarban a „sok **az** ág” mondható így is: „sok ág **van**” (= **je veľa konárov(je velya konárov)**). Vagyis az „az” (= **ten, tá, to**) és a „van” (= **je, jestvuje(jesztvuje)**) ilyen mondatépítés esetében azonos értelművé válik. Az angolból az egyik változat kihullt, s maradt a „sok **az** ág” jellegű változat. Ezért tűnik úgy, mintha az „is” ige lenne. Az igaz, hogy ahelyett áll, de nem az.

Mint például:

Peter **is** mere muck.

Péter **az** merő mocsk.

**Peter je celý špinavý. (Peter je celý spinavý.)**

Peter **is** wander(ing).

Péter **az** vándor(ol).

**Peter je vandrovník. (Peter je vandrovnyík.)**

\* Érdekes egy pillantást vetni a létigére, itt is érdekes egybeesést találunk. Az angolban is a „**van**” (= **on je**) a létige, csak kissé más kiejtéssel. A régi szanszkritban **va(n)**, **va(ló)**(= **on je**): **bhú**, a **volt** (régiesen **vót**)(= **bol**) pedig: **bhúta**, tehát csupán b-v hangmódosulásról van szó. **Bhú** kiejtési változata az angol **be** és a német **bi**. A magyarban pedig a **bhú** v-vel ejtendő: **va** (**va-n**(= **on je**), **va-gy**(= **ty si(ti szi)**, **va-l-a** (= **on bol**), **vo-l-t** (= **on bol**). Vagyis **been** (angol), **bin** (német) és **van** ugyanaz: **csupán v-b kiejtési változatai egymásnak**. A magyar **az** (= **to(ten, tá)**) szó pedig a németben **es**, s ugyanez az angolban az **is**. Igaz, az angol **is** érthető igenek is, amit itt a bal oldalon elemzett „sok **az** ág” és a „sok ág **van**” kijelentések felcserélhetősége magyaráz meg. Tehát az **is** egyszerű mutató szó, nem segédige.

Még egy példa: kérdés és a rá adandó szokásos angol válasz:

**Is** Peter languid? He **is**.

**Az** Péter lankadt? Hő **az**.

**Je** Peter malátny? **On je**.

Két példa a tesz-does = **číní(csíní)** azonosságra:

Does Peter sing? He does.

Tesz Péter zeng\*? Hő tesz.

**Číní** Peter spev? **On číní.**(**Csinyí** Peter szpev? **On csinyí.**)

(\*Sing a zeng= **znie(znyie)**, **spieva(szpieva)** szóval egyezik. “Zengjük a dalt= **spievame pieseň(szpievame pisteny)** ” ugyebár.)

Kijelentő mondat, majd ugyanez kérdésként:

Peter mends the wrong\* mantle.

Péter mentez (a) rongy mente.

**Peter opravuje poškodeny kabát(mantlík).**(**Peter opravuje poskodeny kabát(mantlík).**)

(\* **wrong** tisztán megvan a rong-ált, rong-álódott (= **poškodeny(poskogyeni)**) és a rongy (= **handra**) szóban.)

Does Peter mend the wrong mantle?

Tesz Péter ment (a) rongy mente?

Činí Peter opravuje poškodený kabát?( Csinyí Peter opravuje poskogyení kabát?)

(Péter menti [azaz javítja] a rongy[os] mentét?)

(Peter zachraňuje [čiže opravuje]poškodený kabát?)(Peter zachranyuje [csizse opravuje]poskodený kabát?)

Sok szó jelentése azonban gyakorta eltolódik, avagy szűkül a vonatkozása az idő múltával, mint pl. nyugt alatt leginkább az elpihenést(= **oddychnutie(oddychnutyie)**, elnyugovást(= **upokojenie(upokojenyie)**) értjük, míg az angolok magát az éjszakát(= **noc**). Az ilyen eltolódások már nehezítik a közvetlen megértést. Egy példa erre:

Ivan add(s) all night.

Iván ad álló nyugt.

(Iván álló éjszaka összead.)

Ivan celú noc ráta(počíta).( Ivan celú noc ráta(pocsíta).)

Sok esetben pedig nem a mondatot, hanem a kifejezést nehéz megérteni, mert ugyanazt másként szokás nálunk mondani. Például:

We have\* roused.

Mi van rázott.

My sme trasený.(Mi szme trasení.)

(A van gyöke, a va h előhanggal hva, hve, magánhangzó betoldással have.)

Azaz: „mi van felrázott= **my sme potrasený(mi szme potrasení)**”, vagyis felrázottak vagyunk, már hibássá vált értelmezéssel: „nekünk van rázás = **my máme trasenie(mi máme trasenyie)**”. Az angolok ez alatt azt értik, hogy „felébredtünk = **zobudili sme sa(zobugyili szme sza)**”.

A további értelmezési nehézségek okainak egyike az, hogy az angol erősen sérült nyelv, például a szavak végeiről már gyakran hiányoznak részek. Végezetül erre mutatok példát:

to eat	some	fresh	fine
ét	szám	friss	fin
enni	számos	friss	finom
jest'(jeszty)	početný(pocsetní)	svieží(szviezsi), čerstvý(csersztví)	fajnový, jemný

cock	neck
kak	nyak
kakas	nyak(at)
kohút	krk

Olyan szócsonkulások ezek az angolban, mint amilyeneket pl. a zöldségkereskedők feliratain láthatunk: „Friss pari, ubi, káp, burgi = **Čerstvé paradajky, uhorky, kapusta a zmiaky (Csersztvé paradajky, uhorky, kapusztu a zmiaky)**”, avagy az üzemi éttermek étlapján gyakorta így szerepel a napi menü: „Pir burg pár káp = **pražené zemiaky parenou kapustou (prazsené zemiaky parenou kapusztou)**”. Igazán angolos.

Ebből a sorból csak a finet nézzük, mert kiejtve **faɪn**, ezt viszont egy az egyben használjuk, mondjuk egy csinos, talpraesett emberre, legalább is a környékünkön azt mondták az öregek „micsoda **fain**(**fajin**) ember.

## 9.) AZ EDDIGIEK ÖSSZEGZÉSE

Természetesen minél mélyebbre hatolunk, annál több magyaráznivaló akad. De találni magyarázatot. Mindenesetre a fentiekből egyértelmű, hogy akár olyan kis versikéket is írhatunk, melyek magyarul, angolul mai is ugyanazok. Ez pl. a finn nyelvről már rég nem mondható el. Következésképpen azt kell mondani, hogy az angol közelebbi rokonságban áll a magyarral, mint a finn. **Sőt, bármilyen meglepő is: a magyar legközelebbi nyelvrokona ma az angol.\*** Ez annak ellenére is igaz, hogy szókinsének legalább fele számukra is idegen szó. Vagyis megroppant a sokszor megjelent hódítók nyomása alatt.

**\*Nos, ezt eléggé elhamarkodott kijelentésnek tartom, van még itt mit kutatni, mert már az, amit idáig kimutattam a szlovák(szláv) nyelv és a magyar nyelv rokonságából, arányaiban vetekedik a magyar és angol nyelv rokonságával.**

## 10.) AZ EREDMÉNY PRÓBÁJA

A leírtakat próbára is tehetjük.

Megállapíthatjuk, hogy ha az egykor még közös ősnyelv ennyire kiütöközik a magyar és az angol szókinséből, továbbá a német és az angol közel áll egymáshoz, akkor a fent bemutatott jelenséget a németből is ki kell tudnunk mutatni.

Hogy ez lehetséges, azt az alábbi példákkal igazolom. Ehhez csak azt kell tudni, hogy a főnévi igenév képzője a magyarban **-ni**, **-eni**, **-ani**, például **látni** (= **vidiet'**(**vigyiety**)), **küzdeni**(= **bojovat'**(**bojovaty**)), **hullani** (= **padat'**(**padaty**)). Ugyanez a hindiben **-ná**, pl. **rakhná** = **rakni** (= **ukladat'**(**ukladaty**)). A németből azonban kiesett már az **-eni**, **-ni** végéről az **i** hang, s maradt az **-en**, **-n**. Tehát a németben az **-en** és a **-n** végére oda kell képzelnünk az **i**-t:

kitten	essen	schaben
kötni	eszni	szabni
<b>tkat'</b> ( <b>tkaty</b> )	<b>jest'</b> ( <b>jesty</b> )	<b>krájat'</b> ( <b>krájaty</b> ), <b>prispôsobit'</b> ( <b>priszpuoszobity</b> )

rasseln	dudeln
reszelní	dúdolni
<b>rašplovat'</b> ( <b>rasplovaty</b> ), <b>pilníkovat'</b> ( <b>pilnyíkovaty</b> )	<b>dudrat'</b> ( <b>dudraty</b> ), <b>pohmkávat'</b> ( <b>pohmkávaty</b> )

A teljes szavak egyeznek, még a **rassel** = **reszel** is egybevág. Példák a „be” egyezésére, ahol vékony vonallal jelölöm a szórészeket, hogy könnyű legyen észrevenni a szóképzés teljes azonosságát is:

be lausch en	be sauf en	be kritz en	be dach en
be les ni	be szop ni	be karc ni	be ták ni
behallgatózni	lerészegedni	bekarcolni	betakarni
<b>odpocúvat'</b> ( <b>odpocsúvaty</b> )	<b>naslopať sa</b> ( <b>naszlopaty sza</b> )	<b>doškrabat'</b> ( <b>doskrabaty</b> )	<b>zakryť</b> ( <b>zakrity</b> )

Példa a hangkiesésre:

kr eng el	kr eis el n
ker eng ély	kör öz öl ni
perec, karika	keringeni
krúžel'(krúzsely), praclík, krúžok(krúzsok)	circulovat'(cirkulovaty), obiehat' (obiehaty)

kr|eis|en  
kör|öz|ni  
körbe forgatni  
krúžit'(krúzsity), otáčat dookola(otácsaty dookola)  
Összetett szavak:

Kr eis säge	Re tard at	Hüll kurve
kör öz szegő	rátart at	hég görbe
körfűrész	késleltetés	burkoló görbe
kruhová pila	podržanie(podrsanyie), zaostávať(zaosztávaty)	obal

Säbel|hieb  
szablya|seb\*  
šabl'ová rana(sablová rana)

\* A seb(= rana) esetében s > h hangmódosulás történt, mint pl.: sáporog-háporog (= hapká).

Két érdekes példa ugyanannak hasonló jelentésű szóval való kicserélésére.

Az ék(=klín) sarkot(=hrana, roh) is jelent, s a németben épp ez utóbbit értik alatta, a säul pedig szál = rovní, a németben oszlop = stĺp(sztĺp) jelentésű, mint szálf = rovní strom:

Eck haus	Eck säul
ék ház	ék szál
sarokház	sarokoszlop
rohová chata, rohový dom	rohový stĺp(sztĺp)

Hangvesztés a németben:

magyar	kieső	hang német	német jelentés
óriás	óriás	ries(e)	óriás
obor			

botorkálni	botorkálni	torkeln(i)	botorkálni
potkýnať sa(potkínaty sza)			

hiszen	hiszen	schon	hiszen
snád'(sznágy), ako			

Német és angol szó: h > sh, sch a héj-hél = škrupina(skrupina), šupka(supka) szóban:

magyar	hél	ugyanis héj régen hél, v
		beékelésével: hüvel = pošva(posva)
angol	shell	kagyló= škebl'a(skeblya), mušl'a(muslya) (mert két egymásra)

német **Schale** csukódó héja van)  
héj, tok, hüvely= **šupka(supka)**, **púzdro**, **pošva(posva)**

\*

Ezzel sikeresnek mondható e tanulmány állításának a próbája. S így már még erősebb lett annak bizonyossága, hogy az egykor még közös ősnyelvben találhatjuk meg ezen egybeesések nagyobb részének magyarázatát. S azért mutatható ki sok más nyelvben is ez a jelenség, mert – mint azt már utaltam rá –, a magyar nyelv rendkívül lassan változó nyelv, s lényegében az egykor még közös ősnyelv kövületének tekinthető. Végül az a sejtés is megfogalmazható, hogy, legalábbis Európában, az ősnyelv igazi felbomlása nem 15.000, hanem talán fele ennyi, vagy még ennél is jóval kevesebb évvel ezelőtt kezdődött. Ennek széles körű bizonyítását mutattam be a „*Szavaink a múltból*” című könyvemben. A magyar nyelv lassú változásának bizonyítását pedig „*A finnugorista áfium ellen való orvosság*” 69-80. oldalain tettem közzé.

Ügyesen összeválogatott szavakkal ezt a próbát bármelyik nyelvből meglehetően csinálni.

Varga István  
2013 július 10., Fülek

\*\*\*

## FÜGGELÉK

E szóegyeztető kisszótárban 500 angol szót mutatok be, de csak olyanokat, melyek magyarral való egyezése – az eddigi példákhoz hasonlóan – még ma sem igényelnek mélyebb szótörténeti magyarázatot.

Már az eddigi példáknál is láthattuk, hogy nem minden olyan egyszerű, mintahogy azt gondoljuk, főleg, akkor ha nemcsak a rokonság gyors bizonyítására törekszünk. A harmadik nyelv bevonása bonyolítja az összehasonlítást és azt a kérdést is felveti, hogy melyik nyelvek rokonsága nagyobbmértékű és melyikeké a csekélyebb. Arról az állításokról sem szabadna elfeledkeznünk, hogy a „magyar nyelv” őrzött meg a legtöbbet az „ősnyelvből”, vagy merészebb kijelentés esetén, hogy a „magyar” az „ősnyelv”.

Nézzük az első három kifejezést egy csoportba téve. Magyarázat nélkül mondhatjuk azt, hogy a szavak megfelelnek egymásnak. Ha mélyebbre ásunk, akkor azonban nem egészen igaz az állítás.

ad (össze)	add	dá, (ráta, sčíta(szcšíta))
adand(ó) (össze)	addend	sčitanec(szcšítanyec)
adott (össze, hozzá)	added	pridaný, prídavný

Jobban odafigyelve láthatjuk, hogy az add kifejezés nem az általános adni kifejezést takarja, hanem az összeadnit, ezt megerősíti az, hogy az **össze** ott áll minden kifejezésnél. A szláv **dá, dat'(daty)** felel meg a magyar **ad, (adni)**, **ádnak** - mindkettő értelmezése az angolban **give**, amit az óangolban **gifannak, sellannak** adnak meg. Találhatnánk-e összefüggést az **ad** és a **give, gifan** között? Na, ehhez először a „magyar” nyelvet kellene jó mélyen és szabadon tanulmányozni, de ezt most még ne feszegezzük. Visszatérve az **add**hoz, a szlávban is a **ráta**,

**sčíta**(szcsíta), **počíta**(pocsíta) = **összead**, **számol** kifejezések felelnek meg neki. A „régí“ nyelvből is érdekes megoldásokat kapunk. A szláv **ráta** - „régiesen“ **ráta**(sz) - ma **rátesz**(hozzátesz), a **sčíta**(szcsíta) - **öszetősíta** - **öszeteszíti** - ma **összeteszi**, a **počíta**(pocsíta) - **phótősíta** - **phóteszíti** - ma **felteszi**. Ugyanez az angol **add** kifejezéssel **adatho** - **athoad** - ma **ahhoz ad**, **ad ahhoz** - de lehetne **athotöh** - **töhatho** - ma **ahhoz tesz**, **tesz ahhoz**, vagyis minden kifejezés kapcsolható az **összeadással**, forgathatom ide oda. Ezután felmerülhet bennünk a gondolat, hogy az **ad**, **ád**, **dá** kifejezésekben is ott van az **átöh**, **töhá** - ma **áttesz**, **tesz át**, ami igazolható azzal a régi szokással, amikor ha idegennek adtunk valamit, akkor azt a saját terünkől áthelyeztük, áttettük annak a terében, akinek adtuk. Az **addend** értelme is inkább az **összeadáshoz** kapcsolódik, értelme **összeadandó**, a szlávban **sčitanec**(szcsítanyec). „Régí“ nyelven **addend** - **ad ethenthe** - ma **ad ehhez**, de lehetne másképp is. A **sčitanec** (szcsítanyec) olvasata(ha cs = ts) - **öszötésitanec** - **öszeteszíten(y)öc** - mára ebből még **összetevőcöt** sem engedélyeznek, csak **összetevő**, vagy **összeadandó** lehet helyes kifejezés. Ezekután azon már nem csodálkozhatunk, hogy az **adand** kifejezés legtöbbször nem jelent semmit. A logikus magyar „jövő idő“ egyes szám harmadik személyének alakja (ő) **majd**, **majdan ad**, ennek rövidített változata (ő) **adand** (és persze én adandok, te adandol, stb.), így ennek vajmi kevés köze van az **addend** = **összeadandóval**. Az (ő) **adandnak** megfelelne az angolban **he will give**, ami „szép” **germanizált** magyar nyelven (ő) **adni fog**. Na, ezzel biztosan nem jutunk közelebb az „ősnyelvhez“! Az **added** és **adott** szintén alakhi hasonlóság, értelemben azonban **összeadott**, ezt mondja a szláv **pridaný - phórájaadonó** is. Az **adott** egyik értelme magyarul (ő) **adott** - angolban **he gave** - szlávban **on dal**, a másik értelem **adott**(milyen?) - angolban **given** - szlávban **dány**. További példák - **ad** - **give**, **adottság** - **givens** - óangolban ez **endowment** - „régí nyelvi“ olvasatai **enödoument** - **inethátment** - pontosítva **enóthóuument** - ma **elődtőátment**, az adottságot, pedig valamelyik őszünktől örököljük, - véletlen egyezés. **Adakozó** - **giver** - óangolban **brytta** is - **böritatta** - **böürütette** - **böürítette**, **belüretette** - ma **beürítette**, vagy **beletette**, ha **adakozott**. A **give up** - óangolban lehet **ofgifan**, vagy **oflsetan** - magyarban **felad**, vagy **lemond** is. Az óangol **-an** végződés egyenlő a magyar **-ni** képzéssel, ha ezt leválasszuk, akkor marad **oflset** - **teszfölo**, vagyis ma **feltenni**. A **lemond**, **feladra** van másik angol megfelelő is az **abandon**, hogy ebben benne lehet az **aban(h)adon** a mai **abbahagyni**, az egy újabb véletlen. Ahhoz, hogy pontosabb értelmeket kapjunk teljes szövegeket kellene elemezni, de az írás és olvasás nagyon sokat deformálhatott, soha nem lehetünk biztosak benne, hogy a megoldásunk helyes. Ha megnézzük az óangol **gifan** és a mai **give** kifejezést, akkor következtethetünk egy **f = v** cserére, - de mi van, ha volt egy **v = u** cseré is? Tudom, hogy ma keményen olvassuk **giv**, de olvashatnánk lágyan is, mint a **tergiversate** - **tödzsivöszeijt** kifejezésben. Mondjuk **give** - **dzsive** - **dzsiue** - **djue** - **eudj** - **eadj**, vagy **gi** = **gy**(dj) - **gyue**(djue) - **agy**(adj) - keményen meg **ad**. Mellesleg a **tergiversate** azt jelenti **kertel**, **hímez-hámoz**, vagy egyenes olvasatban egy „ősnyelvű“ érthetné is - **térígv er szate** - **térígv er szate** - mai módon mondva **térítgeti el száját**. Elvárható-e az, hogy ezt egy úgyn. „indoeurópai” nyelvész megoldja helyettünk?

aggott (*el*-aggott)

aged (tt > d) dávnny, starý(sztarí)

Ebben az esetben az egy és két **g** nem kell, hogy zavarjon bennünket, a Czuczor - Fogarasi szótár is azt mondja hol egy, hol két **g**-vel írták. A szlávban nincs hasonló szó. A **dávnny** inkább az időbeli távolságra mutat, vagyis **dávnny** - **thávnny** - ma **távoli** időben. A öregségre, annak jeleire mutat a **starý**(sztarí) kifejezés, képzett szavai **starký(á)**(sztarkí) - **öszetörke**, **starček**(sztarček) - **öszetöröcsök**, **starenka**(sztarenka) - **öszetörönke** - **öszetör enőke**(mivel így a nőnemű öregeket jelölik).



áh!, dehogy

bah

oh, nie(nyie)

Az ilyen indulat és a hangutánzó szavaknál találjuk a legtöbb hasonlóságot. A „nyelvészek” ezért zárták ki őket az összehasonlításokból, pedig ezek az emberiség első, legöregebb szavai.

áll(-ó nap)

all (day)

celý(deň)(gyeny)

Az **álló nap** (egész nap) és az **all day** kifejezések alakilag és értelemileg is egyeznek. A szláv **celý deň**(celí gyeny), **целый день**(celúj gyeny) kifejezésnek alakilag úgy néz ki, hogy nincs hasonlósága, de ha megnézzük a szó tövét, akkor változik a helyzet, mert a **cel** mélyen **cal** és így mindkét irányból ugyan arra utal, **ácoló**(magyarban is van *ács*, *ácsikálni*), vagy **álócó**. Arról viszont nem szabad elfeledkezni, hogy a további esetekben az **állni** – parasztosan **áni** kifejezésnek az angolban a **to stand**, szlávban a **stát'**(sztáty) felel meg. Lehet-e ezekben a szavakban közös értelem? Ehhez meg kellene keresnünk a „magyar” kifejezés tövét, ami nem az **áll**, hanem a paraszti **á**, ezért lehet **ádogálni**, **ácsorogni**, **ácsikálni**. Végsősoron ne feledkezzünk el arról, aki legtovább marad **á**(ll)va, aki mindenkit legyőz, mindent üt, az az **ász**. A „rég” nyelvben használt **ászni** kifejezésre példa az iráni **âsb**(âszb), ami a magyarban **ÁLÓ**vat jelent, persze ezt a magyar már elfelejtette, pedig szokták mondani „**á**(ll)va alszik, mint a ló”. Vannak mások is, akik lefelejtették a kifejezésük elejét, erre bizonyíték, hogy az óangolban a mai **to stand**, nemcsak **standan** formában van megadva, hanem **ástandan**(ásztandan), **óóstandan**(óótsztandan) (ahol a következő jel „ð” **th**-nak van megadva, ami aztán válhat **d**, vagy **sz**-é). Mivel a **to stand** hasonló a **stát'**(sztáty) kifejezéssel nem lehet kizárni, hogy ott is leveszett az **á**, vagy nem, de az egy más irányú magyarázat lenne. Ha még mélyebbre ásunk, akkor tudhatjuk, hogy az **-an** végződés egyenlő a magyar **-n**ivel, az **-and** a régi magyar jövő időt képezte(emléltetem az **adandónál**), a **t** pedig a múlt időt jelöli. Összerakva **ász-(o)t-and-ani**, magyarosítva **áll-(o)t-and-ani**. Mi ez, ha nem érthetően, magyarul a múlt időben csak később végbemenő cselekvés igealakja. Ez a különbség a „magyar” nyelv és az „ősnyelv” - „rég” nyelv között, ami a magyarban nem megengedett, nem szabad megérteni az a „régiben” létezhetett, értelmezhető.

ámoz (z-l: ámol-ít)

ámozott: elámolított

amaze

amazed

(tt > d)

ohromit'

ohromený megrökönnyül

Magyarázat nélkül ez nekem nem ment könnyen, pedig nyitott vagyok a szavak átértelmezésére és a tájnyelvi változatokra is. Nem tudtam értelmezni sem az **ámoz**, sem az **ámolít** kifejezést. Meg kellett néznom az **amaze** szótárban megadott értelemét: **ámulatba** ejt, meghökkent, megzavar. Nos, az **ámulni** tájnyelvi formában lehet **ámolni**, **ámōni**, de a rokonsága az **amaze**vel nem annyira egyértelmű. Ha közelebb akarunk kerülni a megoldáshoz, meg kell néznünk a kifejezés kiejtését, ami **ǎmeiz**, magyarosan **ömeijz**, **ömeijsz**. Ilyenkor jó belenézni a Czuczor - Fogarasi szójegyzékbe is. Mit is találunk: **ámé(2)** (ám-é) elvont törzs, melyből **ámét**, **ámít**, **ámúl** és származékaik eredtek. Eredeti jelentése: bámuló, csudálkozó, szájtató, átv. ért. buta, ostoba. V. ö. Á gyök. Továbbá: **ámít**(ám-ít, vagy **ám-é-t**) áth. m. **ámít**-ott, par. ~s, htn. ~ni vagy ~ani. Valóság színe alatt, álokoskodással, ravaszsággal csalódásba ejt, vakon elhítet valakit, áldolgot igaz gyanánt oly meglepőleg ad elő, hogy a ráhallgató ítélőtehetsége egészen elfogul. Igéretkekkel, szép szóval

ámítani valakit. A tapasztalatlan könnyen hívőt holmi hazugságokkal ámítani. Na, ebben benne van, amit kerestünk, mert akit **ámulatba ejtenek**, azt **ámítják**, Fogarasinál - **ámét** is. Ezt kell most tájnyelvi formába tenni pl. **áméjsztani**, **áméjszni**. Most már egyeznek az **amaze** - ömeiz - ömeisz - **áméjsz**, **amazed** - ömeizd - ömeiszth - **áméjszt**-ott kifejezések? Persze, ezen ma **álmélkodunk**, mert az olyan álmagyarok, mint Hunfalvy Pál - *Hunsdorfer*, Toldy Ferenc - *Schedel* és kompániájuk által átalakított nyelvet tanítják az iskolákban, ezt tanulják a „nyelvészek” az egyetemeken. Ha megőriztük volna nagyapáink, dédapáink nyelvét, ismernénk nyelvjárásaikat, akkor ma nem **ámélkodnánk**(ám-é-el-kod-ik - k. m. ámélkod-tam, ~tál, ~ott. Régies a mai ámúl helyett. Elámélkodik. Pesti Gábor, Nádorcódex stb. - Czuczor-Fogarasi) ezen és nem **ámolyogna**(ám-oly-og önh. m. ámolyog-tam, ~tál, ámolygott vagy ámolygottam, ámolygottál, htn. ~ni vagy ámolygani. Ámulva, tátogatva, czéltalanul, henyén álldogál, vagy ideoda jár; **áncsorog** !!! - Czuczor-Fogarasi) a magyar a világban. A szláv **ohromit'**, **ohromeny** biztosan nem hasonló az angol **amaze**, vagy a magyar **ámétani** kifejezésekkel. No, de az aki elámult és tátott szájjal bámul az *me(g)rökönyű(l)*. Ha az **ohromeny** kifejezésről leválasszuk a képzőt(-ny), marad **ohrome**, ez megfordítva **meroho** - (h=k) **meroko** - **merökö** - visszatéve a képzőt megkapjuk szép parasztosan **mě rököní** - ma **megrökönyül** kifejezést. Befejezésként térjünk vissza az **amaze**, **ámít**, **ámísz** kifejezésekhez, amelyeknél megtaláltuk a rokonságot. Találunk-e szlovák rokon kifejezést? Találhatunk, de megint először a magyar **ámít**ből kell kiindulnunk. Játszunk el egy kicsit a kifejezéssel, **ámít** - **bámít**( a szótöve benne van a **bámulni**ban, a kifejezést érthetjük még akkor is, ha ma már azt mondjuk *bámulatba ejt*, a szótöve benne van a magyar **bamba** kifejezésben, amit a szlovák tovább fejleszt a **bambul'a**, **bambul'ka** kifejezésekben, amit a még értelmetlenül néző csepp babákra használ) - folytassuk másképp **ámít** - **mámít** - ma a szótárakban ez áll *očari* - de, nekünk azért itt áll egy az egyben a szlovák **mámit'** kifejezés - magyarázat a szlovák nyelv szótárából: **klamat'**, **podvádzat'**, **balamutit'**, **zavádzat'**: m. *niekoho peknými rečami* - fordítás *hazudni, csalni, szemfényvesztetni, félrevezetni, valakit szép szavakkal*. Elég ennyi bizonyítéknak? Ugyanezt mondja a Czuczor-Fogarasi szótár az **ámít** kifejezésnél. A magyar továbbképzí a kifejezést a **mámor**, **mámorít**, **mámoros**, stb. alakokban.

Bővítette: Varga István  
2013 december 29., Fülek

annyi (annyi-ra, annyi-szor)	any	<b>žiadný(zsiadni)</b> , <b>každý(kazsdí)</b>
	(lásd még a	mennyi, és számos címszót)
ap(ály)	ebb	<b>ubúdat'(ubúdaty)</b> , <b>ustupovat'(usztupovaty)</b> , <b>odliv</b>
árenda (áron ada)	rent)	renta
	(hangveszt.: árenda)	
áru	ware	tovar
áruház	warehouse	<b>obchodný dom</b>
árva	orpha(n)	<b>sirota(szirota)</b>
át (túl)	out	<b>von, (cez)</b>
áz(-ott, ázalék)	ooze	<b>oáza, presak(preszak)</b>
	(sár= <b>blato</b> , iszap = <b>usadenina(uszagyenyina)</b> , kal )	

-as, -es, -os	-ous, -ish	prášia- <b>cí</b> (prásiací), hrozia- <b>cí</b>
baba	babe	bábä, bábika
babás	babysb	bábäcí
bal (baj, pl. balsors)	bale	problém
bak (öz)	buck	cap(jeleň(jeleny))
bak	ba/k (akadály)	prekážka(prekázska)
bak	bau/k) (napr. fűrészbak)	koza(na pílenie)
	back	chrbát
	(hát = <b>chrbát</b> , napr. bakhát = hrbolec, hrebeň(hrebeny))	
bárka	barge	bárka, archa
barnás	brownish	barnavý, tmavohnedý(tmavohnyedí)
be-	be-	do-
<b>be</b> füll(ed)	<b>be</b> foul	dusný(duszni), sparný(szparni)
<b>be</b> hull	<b>be</b> fall (h-f)	do-padá, stane sa(sztanye sza)
<b>be</b> kerít(övez)	<b>be</b> gird (k-g) (körülvesz)	zahradit'(zahragity), ohradit'(ohragity)
berek (berk)	park	park
beteg	pathic (szenvedő= <b>tr</b> piaci)	nemocný(nyemocni)
bevár	beware (őrizkedik = <b>str</b> áži sa(sztrázsi sza))	dá si pozor(dá szi pozor), vyčkáva(vicskáva)
bévül (bél)	bowel	vnútro(črevo(csrevo))
bibi	boobo	bibiet'(bibiety), bolí, chyba,
bival(y)	bull	bivol
	(bival v nélküli párja, mint zúr-zavar = <b>zm</b> ätok)	
biz- (bíz) <b>biz</b> alom, hit	faith (b-f)	dôvera(duóvera), viera
bog, bok(or)	bough (faág = <b>kon</b> ár stromu(konár sztromu))	vetva, konár, krík
bog(ár)	bug	chrobák
pof(on)(piff-paff)	biff (pofon = <b>fack</b> a)	biť(bity), úder(úgyer)
bója	buoy	bója

bojtár = = honelník(honelnyík) (aki boly-ong)	boy	chlapec
bolt (bolt-ozat)	vault (b-v) ívelt = oblúkovitý, zakrivený	klenba, oblúk
bong(kong, cseng)	bong (harangzúgás) = zvonenie(zvonyenyie)	dunenie(dunenyie)
borosta	bristle	zarasteneц(zarasztyenyec)
	bat (ütő)	pálka(tenis(tenisz):raketa)
bot (b-vesztéssel: üt)	beat baton (bot)	bije obušok(obusok), pelendrek
boz(ót), boz(ont) bő (íves forma = oblúkovitá)	bush bow	húšť(hústy), húština(hústyina) oblúk, volný(volyní)
bödön (fakupa, palack, csajka, olajos hordó)	bidon	bedňa(bednya), sud(szud)
bök	beak (csőr)	zobák
bök, pöck	pick (pl. csákány = čakan(csakan))	pichá, picháč(picháč), pucka
bök bőr	poke (bök, bökdös) bar-	pichnutie(pichnutyie) kožušina(kozsušina)
bőre (= póre)	bare (meztelen = nahý)	koža(kozsa)
börcse, bürke (pénzes zacskó = vrecúško s peniazmi(vrecúsko sz peniazmi))	purse	peňažanka(penyazsenka)
bú	woe	beda, smútok(szmútok)
búb	bubo	opuch
búb	bu/b	buľva(bulyva)
búbföld (hagymaföld)	bu/b field = cibul'ové pole(cibulyové pole)	buľvové pole(bulyvové pole)
búbos	bu/bous	buľvový(bulyvoví)
bubor	b/ubber, bu/bar	bublanina(bublanyina)
buga	bulge	vypuklý(vypuklí)

(dudorodás) = **vypuknutie**)

buggy(os) bugy(or)	bagg(y) bag	voľný(volyní), široké(siroké) vak, vrece
buk (hány)	puke (hányás = <b>zvracanie</b> )	zvracať
bur(koló)lap( <b>burkolólepel</b> )	burlap	baliace plátno
cin(ón)	tin (c > t)	cín
cikcakk(os)( <b>zeg-zugos</b> )	zigzag	cikcak(kľukato(klyukato))
csal, csaló /istálló	stall stall(ing)	tajit'(tajity), klamat'(klamaty) maštal'(mastaly) /
család( <b>čalád</b> ) (gyerek: „háromcsaládom van = <b>mám tri rodiny(mám tri rogyini)</b> ")	child	čeľad'(cselagy), rodina(rogyina)
csánk csap (csapás) csap (pl. hordócsap) csapház (kocsma) csappan	shank chop, swoop tap (cs > t) tap-house (cs > t) cheapen (csökken)	kvačka(kvacska), hák, (drziak(drzsiak)) štiepat'(styiepaty), udriet'(udriety) čap(csap), čapovať(csapovaty), výčap(vícsap) výčapná-chata(vícsapná chata) zlacnieť(zlacnyiety)
csavar (= v nélkül:csűr)	screw(hangátvetés)	skrutka(szkrutka), skrutnút'(szkrutnúty)
cseng	chink	cengat'(cengaty), cinká
csepp, csipet (kis ár: olcsó = <b>malá cena: lacný</b> )	cheap	štipka(styipka)
cserr-	chirr (ciripel = <b>cvrliká</b> )	cvrk-
csever (csevely)	claver	klebeta
csin /csin (csinált, kimódolt)	clean (tisza = <b>čistý(csisztí)</b> ) clean	čistý(csisztí) čini(csinyi) /
csikol (csikl-and) csikozott: (rovott)	tickle rowed	šteklit'(styeclity) ryskovaný(riskovyni), pásikavý(pászikavi)
csiling	clink	cinkat'(cinkaty)

(csengés = cinkanie(cinkanyie), zvonenie(zvonyenyie))

csill(ap) still stály(sztáli), ustálený(usztálení), utíšený(utyísení)  
(csendes = tichý(tyichí))

csimp(-aszkodó) clamp svorka(szvorka), zopnúť(zopnúty), klampiar  
(fogó = zverák, kliešte(kliestye), csiptető = štípec(styípec) )

csín (csinált, kimódolt) clean fenn a csin(-nél)

csip(esz) clip klipnúť(klipnúty), štípec(styípec)  
csip (csipogás = štebotanie(styebotanyie)) chip čip(csip)  
csirip chirrup, chirp čvirikanie(csvirikanyie)  
csit-csat (csacsogás) chit-chat kecanie(kecanyie)  
csizol (kidolgoz = vypracuje) chisel leští(lestyí), sekáč(szekács)  
csit! chut! ticho(tyicho),(čičikat'(csicsikaty)

csonk chunk klát,  
čunga(csunga) = noha(Hviezdoslav)  
(fatönk = peň(peny), tuskó= klát)

csök (pl. bikacsök) stick št'uchadlo(styuchadlo)  
(bot, fűtykös = palica)

csökken slacken uvoľniť(uvolynyity), upadať(upadaty)

csörl (mint csörlő) swirl vír, kladka  
(forog, kavarog = točí sa(tocsí sza), pl.az örvény is = aj vír )

csúf scoff škrata(skrata), špata(spata)

dárd(a) dart oštep(ostyep)  
drága dear drahý  
deszka desk doska(doszka)  
dolmány dolmen šatstvo: dlhší kabát  
domb dump hromada, kopec

dong dong duní(dunyí)  
(bamm, ütés = úder(úgyer)

durva dure tvrdý, durák  
(szigorú = striktný(sztriktní), kemény = tvrdý)  
rud(e) (gyökfordulás)

düne dune duna  
(homokbucka = pieskový kopec(pieszkoví kopec))

eleve (élő) alive, live žije(žije)

ellopja (ellopa) (szökteti a menyasszonyt = ukradne nevestu(ukradnye nyevesztu)	elope ukradne(ukradnye), lapaj(darebák)	
est	west (nyugat = západ)	večer(večer)
ét fal fár(ad) (messzi = d'aleko(gyaleko), távoli = d'aleký(gyaleký))	eat wall far	jedlo, jest'(jeszty) val, múr, stena(sztyena) diaľava(gyalyava)
fing	pong (bűz = smrad(szmrád), szag= zápach)	prd
finom	fine	fajn, fajnový
fogó ("foger": ujj) (ujj, ami fog = prst, čo drží)	finger	prst(prszt). palec
folt (szégyenfolt)	fault	fľak(flyak)
foly	flow	plynúť(plinúty)
foszt	oust (az f kiesett)	tíska(von)(tyízka (von))
föld friss frissen (frissül) fűl (fülled) fűtött ( h-f: "hőtött = zahriatý(zahriatí) )"	field fresh freshen foul heated	pole(z poľa(z polya)), zem čerstvý(csersztví) občerstvuje(obcsersztvuje) hniť(hnyity) zahriatie(zahriatyie)
ganaj	guano	hnoj
gida (gödölye) (gyerek= dieta(gyietya)) (kölyök = panchart,)	kid	kozľa(kozlya), diet'a(gyietya)
giling (-galang) csengés = zvonenie(zvonyenyie) )	clang	cvengot
golyóbis	globe (latin globus)	guľa(gulya), glóbus(glóbusz)
göb görd gúnya	gob gird gown	guča(gucsa) ohrada, opásat'(opásaty) hába, šaty(sati)

gurgula	gurgle	grgnutie(rgnutyie), bublanie(bublanyie)
	(bugyogás = žblnkanie(zsblnkanyie) )	
gyagya	gaga	d'ad'a(gyagya), pobláznený(pobláznyení)
gyors = rýchly(ríchli)	hors(e)	kôň(kuóny)
	ló (gy > h)	
gyöm(-öszölt)	jam	rozmiaždit'(rozmiarzgyity), rozmliaždit'(rozmliazgyity)
gyí!	gee!	dí(gyí), „Dí, fako(gyí fako)!“(Kukučín.)
gyú	glow	tliet'(tliety), žiarit'(zsiarity)
hág(magasra)	huge	ohromný(ohromní)
haj	hair (r > j)	vlasý(vlaszi)
hajó	hoy	lod'(logy)
halm(halom)	holm	ostrov(osztrov)
	(sziget= ostrov(osztrov))	
ham(is	hum, sham	humbug
hám(-iga)	hame	jarmo
harang (ige: harong)	harangue	kárat'(káraty), kázanie(kázanyie), hnevat'(hnyevaty)
har(mat) = rosa(rosza)	hoar	srieň(szrieny)
	(hóharmat = dér = inovat'(inovaty) = osuhel' (oszuhely))	
hars	harsh	drsný(drsní)
	durva, éles, harsogó = jačanie(jacsanyie)	
ház	house	chata, dom
he, hogy?	how	ako
hegy	high, huge	hoľa(holya), hora
hegybak	hogback	hrebeň(hrebeny) (hory)
hej!	hoy!	hoj
héj (hüvely, hél)	hull	šupka(supka), pošva(posva)
héj (hél)	shell	škebl'a(skeblya), mušla(musla)
	(kagyló) = héj = škebl'a(skeblya)	
helyre, régies kiejtéssel: he're	here	tu, sem(szem)
	(ide = sem(szem), itt = tu)	
hevít	heat (a v hiányzik)	hriat'(hriaty), hic
hír	hear	počuť(pocsuty), poslúchat'(poszlúchaty)
hop, hopsza, hipp-hopp	hop	hopa hop
	snapt (h-sn) (hirtelen = odrazu, rýchlo, chňap(chnyap) )	
horda = csorda	horde	horda
hord (össze)	hoard	zhromaždí(zhromazgyí)
höhö, haha	he-he	he he



hökk, hők	hoick	háklit' sa(háklity sza), okúňat' sa(okúnyty sza) (rántás = potrhnutí'(pohnúty), lökés = tlačit'(tlacsity))
hő-ött (forró, tüzes)	hot	horúci, ohnivý(ohnyiví)
hőtött (hevített)	heated (fűtött = zahriatý, on zahrial)	hriatý (hriati)
hümm (hümmögés(hümmögés) = pohmkávanie) hum	hump	hm
hömp	hump	hump'ovat'(humplyovaty)
hukk	hicc	híčkat'(hícskaty), čkat'(cskaty)
hull	fall (f > h) (lehull = padá)	pád, padat'(padaty)
hupa, hup(hepe)	heap	kopa
hup, hupp (puffanó ütés=dopadajúci úder(dopadajúci úgyer), puffanás=puknutie(dela)(puknutyie gyela))	whop	puf, paf
huss, hess! húz (választ) = vytiahne(vityiahnye)	whoosh! choose	huš(hus), heš(hes) ťahat'(tyahaty)
húz (huzagolás = nat'ahovanie sa(natyahovanyie sza))	chase	stíhat'(sztyihaty)
húz	hois(t)	stiahnúť'(sztyiahnúty), potiahnúť'(potyiahnúty)
hümm	hum	hm (duplázott)
ígért (megegyezés szerinti = podľa dojednania(podlya dojednanyia))	agreed	dohoda, prísl'ub(prísl'yub)
illet (megillet vkit = prináleží niekomu(prinálezsí niekomu)) (kiutal = pošle(posle), juttat = dodá)	allot	pridelí(prigyelí)
illetmény (rész(rés) = čiastka, juttatás = prídel(prígyel))	allotment	výdel(vígyel), prídel(prígyel)
ing, inog, inga	hinge	kyvadlo, olovnica(olovnyica)
inger (pl. ingerület = dráždenie(drázsgyenyie)) (harag = zlost'(zloszty))	anger	hnev(hnyev)
istálló	stall(ing)	fennt a csal(-nál)
jó	eu ?	dobre, áno
juh	ewe (olvasd: jú)	ovca, bahnica(bahnyica), jahnica(jahnyica)
kacs (pl. szőlőkacs)	catch (elkap)	chytat'(chitaty), chyták, úponok
kak(as)	cock	kohút, kokot(horvátul)
kakukk	gowk, cuckoo	kukučka(kukucska)

kap (fog, tart)	keep	držať(drzsaty), pochytať(pochitaty)
kaptár (kapt-or:elkapó)	captor	úľ(úly)
kar (karosszék)	chair	kreslo(kreszlo)
kár (baj)	care	starostlivosť(sztarosztivoszty), škoda(skoda), zloba
karc	scart	škrabnutie(skrabnutyie)
kegy	kind	milosť(miloszty), veľkomožný(velykomozsni), veľkodušný(velykodusni) (kegyes = veľkomožný(velykomozsni))
kémény	chimney (régi angolban kemen)	komín
kéményseprő	chimney-sweeper	kominár
kép	copy	kópia, obraz
kert	gard(en)	záhrada, sad(szad)
kilincs	clench	kľučka(klyucska)
kocsi	coach	koč(kocs)
kolomp(ol)	clomp	zvonček(zvoncsek), klopkat'(klopaty)
	(zajosan megy = ide hromotom(igye hromotom))	
kor(dé)	car	kára
	(szekér = voz)	
köd	cloud	oblak, hmla
	(felhő, füstfelhő = oblak, oblak dymu)	
köhög	cough	kašle(kasle)
köpe(ny)	cope	plášť(plásty)
kör	cur, cir	kruh
köt (cement, ragasztó)	clot	tuhne(tuhnye)
köt (felköt, kötény)	coat	zástera(zásztjera), kabát
köt	knot	pletie(pletyie), knot
	(köt, csomóz = pletie(pletyie), viaže do kopy(viazse do kopi))	
körl	curl	kader(kagyer), kučera(kucsera)
	(göndör = kučeravý(kucseraví))	
közel	close	blízko
	(közel = neďaleko(nyegyaleko))	
közös (közös)	closeish	dost' blízko(doszty na blízku)
	(elég közeli = na blízku)	
kukk	keek	kuk, kukuk, pokukovat'(pokukovaty)
	(kukucs = kukuk )	
kulcs(ol)	clutch (hangátvetés)	kľúč(klyúcs)
kunkori	kukri	kučeravý(kucseraví)
	(görbe kés = krivý nôž(kriví nuózs))	

kupa	cup, cuppa	pohár
kurj(ant)	cry	krik, plač(placs)
kurt(a)	short	krátky
lák (székely tó)	lake	mláka, jazero
lakat	locket (horgos kapocs)	zámok
lakatpöck, angolban pöcklak(at)	picklock	pakľúč(paklyúcs)
(lakat = <b>zámok</b> , zárnyitó= <b>otvárac zámkov</b> , tolvajkulcs = <b>zlodejský kľúč(zlogyejszki klyúcs)</b> )		
lankad(t)	languid	malátny
lanyh (a le gyökből)	lean	sklon
(lejtő = <b>sklon(szklon)</b> , esés = <b>spád(szpád)</b> )		
lap, lep	lap	klín, zabalit'
(ágyékkötő = <b>bedrovník(bedrovnyík)</b> , betakar = <b>zakryje(zakrije)</b> :lepel = <b>rubáš(rubás)</b> , plátno)		
lap	slab (p-b)	plát
(lap = <b>plát, platňa(platnya)</b> , tábla = <b>tabuľa(tabulya)</b> )		
lavór (lé-er, lever)	laver	lavór
láz	blaze	požiar(pozsiar)
(ég = <b>horí, jagá</b> lángol = <b>žiarí(zsiarí)</b> )		
laza	lazy, lax	laxný, vlašný(vlazsní)
laza	loose, sleazy	voľný(volyní), lacný
le	low	dole
léc	lath	lata
leff, liff	flaff	trepotat'(trepotaty)
lék	leak	diera(gyiera), káľa(kálya)
lem(ez)	lam(ina)	laminát, platňa(platnya)
lencs(e)	lens	šošovka(sosovka), šošovica(sosovica)
leng	fling	hodenie(hogyenyie)
(lendítés = <b>kývať(kívaty)</b> , kilengés = <b>vychýlenie(vichílenyie)</b> )		
lés (leves)	lush	šťava(styava)
lev(-él)	leaf	list(liszt)
levez (lé=lev)	lave	umyt'(umity)
lóba, lebeny	lobe	lalok
lóf(rál)	loaf	trúsiť sa(trúszity sza)
lompos	lumpish	lump
(lomha = <b>ťažkopádny(tyazskopádni)</b> , <b>nemehlo(nyemehlo)</b> tunya = <b>lenivý(lenyiví)</b> )		
lucs, locs	flush	príval, spláchnút'(spláchnúty)
luk	loch	diera(gyiera), jazero

mállad	mold	pleseň(pleszeny), tvarovat'(tvarovaty)
málló	mellow (érett = dozretý)	mäkký, zjemnit'(zjemnyity)
mécses(méčes)	matches	kahan, zápalka
ment	went (m > w)	išiel(isiel)
ment(javít = opravuje: megment)	mend	zachráni(zachráni)
mente	mantle	kabát, mantlík, mantel'(mantely)
mennyi	many (nem kérdés, hanem mint mennyiség)	toľko(tolyko)
merre	where (m > w)	z kadiaľ'(ktorým smerom)(z kagyialy sz ktorým smerom)
mérg(-es)	grim (szófordulás)	chmúrny
merő (napr. merő lucskok =) (= samé blato(szamé blato))	mere (teljes = celý, merő = úplne(úplnye))	úplný, púhy
mező	mesa	náhorie, medza, pole
mező	meadow (rét = lúka, kaszáló = lúka na kosenie(lúka na koszenyie))	medza
mi	we (m > v)	my
mit	what (m > w)	čo(cso), čoho(csoho)
mocor (mocor-gó = mechrít' sa(mechrity sza))	motor (c > t)	motor
mocsk	muck (trágya, gané = hnoj)	špina(spina)
mocskrakó	muckrake	vyhrabávač špiny(vyhrabávacs spini) (trágyagereblye = hrable na prehadzovanie hnoja(hrable na prehadzovanyie hnoja))
mocskhup(a)	muckheap (trágyadomb = hnojisko(hnojiszko))	kopa hnoja
mód	mode	modalita, spôsob(spuószob)
móka	mock (kigúnyol vkit = zosmiešni niekoho(zoszmiesnyí nyiekoho))	posmech(poszmech)
morc (régi: moros)	morose	mrzutý, morózný
morzsa	morsel	omrvinka
mos	wash (m > w)	umývať'(umívaty)
mos(l-ék)	mush (kása= kaša(kasa), pempő = propolis(propolisz))	kaša(kasa), pomyje(pomije)
mosoly	smile (hangátvetés)	smiech(szmiech)
mosott	washed (m > w)	umytý

mot, moc	mouth (száj mocog = <b>ústa sa pohybujú(úszta sza pohibujú)</b> )	ústa(úszta)
motola mu(n)ka (régén muka) műv(el)	motile make move	motýľ(motíly) robot(robity) pohnút'(pohnúty), robot'(robity)
nóg(at) /nyűg(ös)	nag koník(konyík), poník(poník), poháňat'(pohányaty) nag	gňavivý(gnyaviví)/
na, nó, nos nak, nek nesz nyak nyaklánc nyivál nyosz(olya) nyugt	now nex(t) noise neck necklace snivel nes-(t) night	no, nuž(nuzs) nasledujúci (naszledujúci) šum(sum), zvuk krk náhrdelník(nárgyelnyík) fňukanie(fnyukanyie) hniezdo(hnyiezdo) noc
nyűg(ös)	nag	(fenn a nógatnál)
odahúzó	adhesive (tapadó = lipnúci )	adhezívny, lepivý
ód(on)	old	dávny, starý(sztari)
ódon (régén = dávno, hajdan = v ranných časoch(v ranních csaszoch)	olden	dávno, starodávny(sztarodávni)
okoz, okozott (o) -on, -en, -ön opsz, hopsza	cause, (o)caused on oops!	kauza, príčina(prícina) na (predl. 6.pád) hopsa(hopsza), hopsasa(hopszasza)
or(om)	oro- (orography-horopis(horopisz))	hora, vrchol
-os, -as, -es, -ös ő (starémad'arské: hó) ön (saját) önös ör(ök) ösz(ös) (mind = všetky) öv(é)	-ous he own owns ever as of	-cí, -iací on vlastný(vlasztní), svoj(szvoj) vlastník(vlasztnyík) večne(vecsnye), stále(sztále) až(azs), všetky(vsetki) od (előljáró szó)
pár párt	pair part	pár partia(partyia)
patina	patina (pat fordítva: tap, ako tapad = lepi)	patina(patyina)
pej	bay	pejko

pép perzs	pap, pulp parch (perzsel = <b>praží(prazsí)</b> , páli)	papka(jedlo) <b>praží(prazsí)</b>
perzs(el)	parched (nářečový výraz "perzsett = <b>pražený</b> ")	<b>pražený(prazsení)</b>
pici, piti, pötty pis(i) placcs	petty piss splash	drobný, malý <b>piša(pisa)</b> , <b>moč(mocs)</b> <b>špliechat'(spliechaty)</b>
pocs, p/acs	plash (pocsolya = <b>mláka</b> , tócsa = <b>kaluž(kaluzs)</b> )	<b>pláckanina(placskanyina)</b> , <b>čľapkanica(csllyapkanyica)</b>
pont	point, pinto	bod
pont (pötty)	pinto (pöttyös ló = <b>grošovaný kôň(grosovaní kuóny)</b> )	<b>bod, d'obka(gyobka)</b>
pór (szegény) pórház	poor poorhouse (szegényház) = <b>chudobinec(chudobinyec)</b> )	<b>chudák</b> <b>chudobinec(chudobinyec)</b>
póros portyáz(ó) pos(vány) póz	poorish partis(an) posh pose	<b>chudobný</b> <b>partizán</b> <b>močiar(mocsiar)</b> <b>póza, postoj(posztoj)</b>
pöck (pöck lak/at:lakatpöck = álkulcs = <b>zlodejský kľúč(zlogyejszki klyúcs)</b> )	pick, picklock	<b>pakľúč(paklyúcs)</b> , <b>šperhák(sperhák)</b>
pöckös pöff, pöf pöffedt (böffent)	peckish puff bouffant	<b>nafuknutý, namyslený(namiszlení)</b> <b>puf</b> <b>bafkat'(bafkaty)</b>
pöre (= böre = <b>na kožu(na kozsu)</b> : meztelen = <b>nahý</b> )	bare	<b>nahý, holý</b>
pszt! pötty (pöttöm) pötty (folt)	pist potty spott	<b>pst(pszt)</b> <b>d'obka(gyobka)</b> <b>špatný(spatní)</b>
"pöttyött"	spotted (pöttyös = <b>bodkovaný</b> )	<b>pehavý</b>
puffadt	puffed	<b>opuchnutý</b>
púpolós	papulous (hólyagos = <b>pľuzgier(plyuzgier)</b> )	<b>pupákový</b>
puszta( <b>pusta</b> )	waste	<b>pusta(pusztá)</b> , <b>pustý(pusztí)</b>

	(puszta = pusta(pusztá), pusztít = pustoší(pusztosí))	
ráfrissít	refresh	friško(frisko)(Hviezdoslav), čerstvo(cersztvo)
rak(ás)	reek	ukladať(ukladaty)
ráma	rim, frame	rimsa(rímsza), rám
ránc	frounce	vráska(vrászka)
	(ránc = vráska(vrászka), redő = riasa(riasza))	
rang	rang	rang, hodnosť(hodnoszty)
rátart (késleltet)	retard	retardácia, podržanie(podrzsanie)
rátartott (késleltetett)	retarded	retardovaný, podržaný(podrzsaní)
ráz	rouse	trasie(traszie)
	(felráz = potrasie(potraszie), ébreszt= budí(bugyi))	
rece (> ránc)	ruck, réseau (ránc, redő)	riasa(riasza)
reg(e)	leg(end) (r-l)	legenda
rek(esz)(rekes)	rack	regál
	(etetőrács = mriežka na krmenie(mriezka na krmenyie))	
rek(edt)es	raucous	chrčiací(chresiací)
rep(edés)	rip	vryp, rýpať(rípaty)
rés	breach	trhlina
rett(-enet)	terr(or)	teror
	(terr a rett fordítottja (rettenet = strašenie(sztrasenyie))	
réz (rós: vörös = rudý, červený(cserveni)) brass		bronz, mosadz(moszadz)
	(sárgaréz = mosadz(moszadz))	
rí	rue	reve, revať(revaty)
riad(alom, riadó)	riot	výstraha(vísztraha), vystríhať(visztríhaty)
roggyant (rongyos)	ragged	rozgajdaný
(rongyos = obnosený(obnoszení), kopott = ošúchaný(osúchaní), elnyűtt = rozodraný)		
rohan	run	hnať sa(hnaty sza)
ró(ja az utat = brázdí cestu(brázgyí cesztu)) rove		tárat' sa(táraty sza)
	(kóborol = potuluje)	
rong(ált)	wrong	zlý, pokazený
rongy (rogyott= padnutý)	rogue	gauner
roj(t)	fray	strapka(sztrapka), stravec(sztrapec)
rokkant(t)	broken	rozbitý
ros(kad) (prés)	press	preš(pres), prešovať(presovaty)
roth(ad)	rot, ret	trúchniviet'(trúchnyiviety), práchniviet'(práchnyiviety)
rothad(ás)	rotten	strúchnivenie(sztrúchnyivenyie), hniloba(hnyiloba)

rótt	writ (leírt dolog = <b>napísaná vec</b> ( <b>napíszaná vec</b> ))	vyrytá
rov, ró( = <b>rýpe</b> )grave	(bemetsz = <b>zarezať</b> ( <b>zarezaty</b> ), <b>seknút'</b> ( <b>szeknúty</b> ), <b>gravírovať</b> ( <b>gravírovaty</b> ) graph( <b>grafikon</b> = <b>graf</b> , <b>diagram</b> ) groove (rovás = <b>ryha</b> )	
rovó(= <b>rýpací</b> )	groover (bányász = <b>baník</b> ( <b>banyík</b> ))	<b>vrúbkovač</b> ( <b>vrúbkovacs</b> ) (azonos a „rovar = <b>hmyz</b> , <b>chrobák</b> “ szóval : csak ez a fát, „rója = <b>rýpe</b> , (vájja = <b>dolovať</b> ( <b>dolovaty</b> ))
rovott (kirótt = <b>vyrytý</b> )	grooved (kivájt = <b>vydolovaný</b> )	ryhovaný
rozsd(a)	rust	hrdza
rög	rock	hрудka
rőt	red	rudý
rőtes	reddish	ryšavý( <b>risaví</b> )
rőtnyak	redneck (kinek tarkóját süti a nap: paraszt = <b>sedliak</b> ( <b>szedliak</b> ))	<b>rudý krk</b> , <b>červený krk</b> ( <b>cservení krk</b> )
röv(id)	brief	<b>stručný</b> ( <b>sztrucsni</b> )
rőzs(e)	brush (bokrot( = <b>krovie</b> ) is jelent)	<b>hušť'</b> ( <b>husty</b> )
rúd	rod	<b>prút</b> , <b>drúk</b>
rúg, hangcserével ugr	rag	<b>hurhaj</b> , <b>uťahovať</b> ( <b>utyahovaty</b> )
sál	shawl	<b>šál</b> ( <b>sál</b> )
sánc	sconce	<b>kryt</b> , <b>ochranný val</b>
sep(er): elsodor) = <b>odtrhne</b> ( <b>odtrhnye</b> ))	sweep	<b>zametáť</b> ( <b>zametaty</b> )
<u>š</u> söp(ör)	sweep	<b>zametáť</b> ( <b>zametaty</b> ) <u>š</u>
seprő	sweeper	<b>metla</b>
sér( <b>šér</b> ) (mind sér = fáj?)	sore	<b>zranenie</b> ( <b>zranyenyie</b> )
	(fájó = <b>boľavý</b> , sérülés = <b>zranenie</b> ( <b>zranyenyie</b> ))	
sért	hurt (s-h)	<b>ranit'</b> ( <b>ranyity</b> )
sík	sleek	<b>klzký</b> , <b>hladký</b> , <b>rovina</b>
sík(er)	slick	<b>slizký</b> ( <b>szlizkí</b> ), <b>úspech</b> ( <b>úszpech</b> )
sima	smooth	<b>šmykľavý</b> ( <b>smiklyaví</b> ), <b>hladký</b>
simított	smoothed	<b>vyhladený</b> ( <b>vihlagenyí</b> )
sivít, süvít	shout	<b>švítorit'</b> ( <b>svitority</b> ), <b>svíšťat'</b> ( <b>szvistyaty</b> ), <b>švihot</b> ( <b>svihot</b> )
slisz, slisszan, csúsz	sloush	<b>šuchnúť</b> ( <b>suchnúty</b> )
sor), sor(ozat)	ser(ial)	<b>seriál</b> ( <b>szeriál</b> )
sós	souse	<b>zós</b> ( <b>zósz</b> ), <b>omáčka</b> ( <b>omácska</b> )
	(sós páclé = <b>slaný pác</b> ( <b>szlani pác</b> ), <b>moridlo</b> )	



sózott	soused	solený(szolení)
söp(ör)	sweep	lásd a sepernél
súg), susog	sough (susog)	šuchoce(suchoce), šúšť'a(sústya)
sug(all)	sugg(est), plr. suggestive = sugalló =	sugerovat'(szugerovaty), vnúkat'(vnúkaty) sugestívny(szugesztívni)
suh, sus, szisz	swish	šuchot(suchot), šúšť'anie(sústyanie), švihat'(svihaty), sičat'(szicsaty)
suhong	swing	švung(svung)
	pl. swing-frame:suhong-ráma (karima):lengőkeret =	pohyblivý rám
süpp-	-slopp	slopat'(szlopaty), fogat'(lyogaty)
süt (fegyvert = zbraň(zbrany))	shoot	striela(sztriela)
süt (kisüt)	sauté	piec'(piecety)
szablya	sabre	šabl'a(sablya)
szák), zsák	sack, sac	žoch(zsoch), sak(szak)(siet'(sziety))
szakada	secede	cedit'(cegyity), sciedzat'(szciedzaty)
	(különválik = rozdelí sa)	
szakadár	seceder	odštiepenec(odstyiepenyec), kacír
szám(os)	same	(to) samé(szamé), to isté(iszté)
szán, szándék	thin(k)	domnienka(domnyienka)
szappan	sapon(aceous)	saponát(szaponát), mydlo
szár(az)	sear	spráchnivený(szpráchnivení), zhorený, suchý(szuchí)
szél	soul (lélek)	duša(dusa), vietor
“széler” (vitorlás)	sailor	námorník(námorníyk), lodník(lodnyík)
szerény	serene	skromný(szkromní), pokojný
	(tisza= čistý(csisztí), derült = jasný(jaszni) , nyugodt = kl'udný(klyudní)	
szid	chide	hádat' sa(hádaty sza), vyvadit'(vivagyity), vyhrešit'(vihresity)
sziporka, szikra	spark(s)	sršat'(szrsaty), prskat'(prszkaty)
	(szikra = iskra(iszkra))	(-"-, szikrázás = iskrenie(iszkrenyie))
szipp (szippantás)	sip (hörpintés)	sřkat'(sřfkaty), chlípat'(chlípaty)
szipp	sniff (szippantás)	snorit'(sznority), čuchať(csuchaty)
szissz	hiss (a s-h)	syčat'(szicsaty), sskat'(szszkaty)
sissz, suh	swish	svišt'at'(szvistaty), švihnúť'(svihnúty)
szít	sweat	znojit' sa(znojity sza)
	(izzad = potí sa(potyí sza), veríték = pot)	
szítt(sítt)	sweat	cicat'(cicaty), sať'(szaty), cucat'(cucaty)
	(szívott, kiszívott= vycicaný)	

szivony (szivornya = hadica na stáčanie(hagyica na sztácsanyie), nasávač(naszávacs) )	siphon	sifón(szifon)
szop (szoppant)	sop (felszív = nasaje(naszaje), márt = máčať(mácsaty))	slopať(szlopaty)
szó (szólás = príslovie(príszlovie), porekadlo, povrávka)	saw	príslovie(príszlovie)
szó)	say (mondóka = rečnovanka)	riekanka
szó (szó, ami szó)	so so	slovo dá slovo(szlovo dá szlovo)
szop(sop)	sop (felszív)	(duplázott)
szór (pl. vizet = vodu, magot = semená(szemená)) (zuhany) = sprcha(szprcha), zápor = prehánka, magvető = seje semená(szeje szemená))	shower, sour	sprcha(szprcha), sypať(szipaty)
szörp	s/urp	srkať(szrkaty)
szutty(kos)	s/ut	sutinový(szutyinový), špinavý(spinaví)
szuttyos, szutyis	s/luttish	zašubraný(zasubraní), špinavý(spinaví)
tá, táv, tova(= ďalej(gyalej))	to	predložka „ku“ a ďalšie
tábla	table	tabuľa(tabulya)
tag	tag	prídavok, prívesok(príveszok)
tánc	dance	tanec(tanyec)
tányér	dinner (t-d)	tanier(tanyier)
taps (enyhe ütések = ľahké údery(lyahké úgyeri), jelentése még: vacsorajel= signál na večeru(szignál na vecseru))	taps	potlesk(potlaszk), aplauz
tár	store (raktár)	sklad(szkład)
tára	tare	tara(váhy)
tárház	storehouse	sklad(ový dom)(szkladový dom)
tart (vhova)	dart	vyraziť(niekd)(virazity niekgye)
tár(uló), (ajtót is tárjuk = dvere otvárame)	door (v nemčine: tür)	dvere
te	thee (téged = teba)	ty(ti)
tér (betér)	(en)ter	vstúpiť?(vstúpity)
tér (pl. térül-fordul)	tour	túra
tesz	does (t > d)	činí(csinyí), delá(gyelá)
tiszta	chaste	čistý(csisztí)
tiz(ed) (dézsmá, de a dézs is a tíz = desať(gyeszaty) szó torzulata)	tithe	dežma(dezsmá), desiatok(gyesziatok)
tet(em)	dead (németül: tot)	mrtvola
tett (múlt i. = minulý čas(minulí csasz))	did (t > d)	delal(gyelal), činil(csinyil)
tett (cselekedet)	deed (t > d)	dej(gyej), čin(csin)

tiktak	tic-tac, tick-tack	tik – tak, tikať(tikaty), ťukateľ(tyukaty)
tomp (mint tompa)	damp (tompít)	tupí, tlmí(úder)(úgyer)
tor(ony)	tower	turna(turnya), veža(vezsa)
tömb	stump	peň(peny)
	(tönk = peň(peny), tuskó= klát, csonk = torzo)	
tömött	tumid	tlstý(tlsztí), napchatý
	(dagadt = opuchnutý)	
tör	tear	trhať(trhaty)
törp	dwarf	trpaslík(trpaszlík)
törzs (torzó)	torso	torzo
túr	root (szófordulás) grout	ryť(rity), vřtať sa(vřtaty sza)
túr, túró	dur(e)	trpezlivý
	:hosszan kitartó = dlho trvajúce	
tüske	tusk	třň(třnyň), osteň(osztyeny)
ugr = rúg	rag	skočit'(szkocsity), kopateľ(kopaty)
(hangátvetés: ugrat - rúgtat)	(ugrat, ugratás = skok(szkok))	
üt	hit	biť(bity)
vad, vadon	wild	divý(gyivý)
vad	wild (felbőszült = besný(beszni))	besný(beszni)
vad, értsd: örült	mad (v > m)	pomätený(pometyeni)
vadház (vad=örült)	madhouse	blázinec(blázinyec), magorka
	(örültek háza = dom šialencov(dom sialencov), mad = vad)	
váló	swale	prieľbeň(prieľbeny), dolina
(értsd: nyíló, szétnyíló (völ-gy = údolie, vály-ú = válov)		
swallow (torok) = hrdlo		
swallow (fecske = lastovička(lasztovicska), nyilván a kétágú farkáról )		
valódi	valid	pravda
	(való, igaz, érvényes = skutčný(szkutocsní), pravda, platný )	
vándor	wander(ing), meander (v > m), maunder (v > m)	vandrovník(vandrovnyík) chodník(chodnyík) tárat' sa(táraty sza)
vány(ad)	wane	vädne(vednye)
várj	ware	čakaj(csakaj)
váza	vase	váza
vesztett	wasted	nezvestný(nyezvesztní)
	(elvesztegetett = stratový(sztratoví), stratený(sztratyení))	

víg	wag	vtipkár(vtyipkár), veselý(veszelí)
vót (volt)	was (t-s)	bol
zeng, zsong	song	znie(znyie)
zsomb(ék)	swamp	močiar(mocsiar), zamočit'(zamocsity)
zsúf	chuff	prepchatý
zsup(sz), supp	swoop	šup(sup)

*Köszönet Török Lászlónak az angol,  
Vajta Dénesnek a német szavak lektorálásáért,  
Schell Ferencnek a szöveg ellenőrzéséért,  
és Z. Karvalics Lászlónak az elvi észrevételekért.*

\*\*\*

Az angol szókincs magyar szemmel, Fríg Kiadó, 2007.  
Szavaink a múltból, Fríg Kiadó, 2010.  
A fi nnugorista áfi um ellen való orvosság, Fríg Kiadó, 2011.  
Lezárva: 2012 március 5.  
Minden jog fenntartva.  
© Varga Csaba 2012

A szlovák kifejezésekkel kiegészítette: Varga István  
2012 május 6. , Fülek

kiegészítés lezárva: Varga István  
2012 május 22. , Fülek